

**KONYA ETNOGRAFYA MÜZESİNDEKİ 19 ve 20. YY'A AİT
OSMANLI DÖNEMİ TAKILARININ İNCELENMESİ**

FAHRİYE NUR ÇEKEN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS, 2016

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 2 (iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Fahriye Nur
Soyadı : ÇEKEN
Bölümü : Dekoratif Ürünler Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Konya Etnografya Müzesindeki 19 ve 20. Yy'a Ait Osmanlı Dönemi Takılarının İncelenmesi.

İngilizce Adı : Examining the 19th and 20th Centuries Of The Ottoman Jewelry in Konya Ethnography Museum.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Fahriye Nur ÇEKEN

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Fahriye Nur ÇEKEN tarafından hazırlanan ‘‘Konya Etnografya Müzesindeki 19 ve 20. yy’ a Ait Osmanlı dönemi takılarının İncelenmesi’’ adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliğı / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi El Sanatları Eğıtimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI

(Kuyumculuk ve Mücevher Tasarımı, ABD, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Nuran KAYABAŞI

(Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım ABD, Ankara Üniversitesi)

Üye: H. Serpil Ortaç

(El Sanatları ABD, Gazi Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi:21.07.2016

Bu tezin El Sanatları Eğıtimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğıtım Bilimleri Enstitüsü Müdürü V.

Çocuklarıma...

TEŐEKKÜR

Çalışmam süresince her türlü desteğini esirgemeyen başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI'ya; bilgi yapma imkânı sağlayan, bilgilerini paylaşan Konya Etnografya Müzesi Çalışanlarına teőekkür ederim.

Araştırmalarım sırasında yardımcı olan eşim İbrahim ÇEKEN'e, desteklerini esirgemeyen Annem Hüsniye BİLİCİ ve Babam Yusuf Ziya BİLİCİ' ye teőekkür ederim.

Fahriye Nur ÇEKEN

Mart, 2016

**KONYA ETNOGRAFYA MÜZESİNDEKİ 19 VE 20. YY' A AİT
OSMANLI DÖNEMİ TAKILARININ İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Fahriye Nur ÇEKEN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mart, 2016

ÖZET

“Konya Etnografya Müzesindeki 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takılarının incelenmesi” adlı tez çalışması kapsamında Konya Etnografya Müzesinde tarama yapılmıştır. İlgili koleksiyondan 86 adet Osmanlı dönemi takısı incelenmiştir. İncelenen bu takıların fotoğrafları çekilerek boyutları, kullanılan malzeme, teknik özellikleri ile motif ve kompozisyonları hakkında bilgiler verilmiştir. Ulaşılan bilgiler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda takılarda kullanılan süsleme tekniklerinden en fazla telkâri tekniği kullanıldığı anlaşılmıştır. Kullanılan motif özellikleri bakımından % 41,81 oranı ile bitkisel motifler en fazla kullanılmıştır. Bunun yanında geometrik ve sembolik motiflere de rastlanılmaktadır. Yapım malzemesi olarak en çok % 35.05 ile bafûn kullanılmıştır. Telkâri tekniği % 20.5 ile en fazla kullanılan tekniktir. Söz konusu teknik ile hazırlanan takıların % 62.5 i 0-5 cm genişliğinde, % 60 ı 0-3 cm çapında, %37,09 u 0-20 cm uzunluğunda olduğu saptanmıştır. İncelenen takı çeşitlerinden% 19,76 ile gerdanlık başı çekmektedir.

Anahtar Kelimeler :Osmanlı dönemi takıları, Takı, Konya, El Sanatları, Kuyumculuk

Sayfa Adedi :163

Danışman :Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI

**EXAMINING OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES OTTOMAN
JEWELRY IN KONYA ETHNOGRAPHY MUSEUM**

(M.S. Thesis)

Fahriye Nur ÇEKEN

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

March, 2016

ABSTRACT

"The examination of 19 and 20th century Ottoman jewelry in Konya Ethnography Museum" within the scope of the thesis study is performed by scanning the Ethnographic Museum in Konya. 86 pieces of jewelry from the Ottoman period were examined regarding collection. The investigated pieces of jewelry were taken photos and are given information about jewelry sizes, materials, specifications the motifs and compositions. Reached information was evaluated by forming into a table. At the end of examining was found that telkari technique is the most usage of decorative techniques. In terms of motifs features, herbal motifs was most frequently used with a rate of 41.81 %. As additionally geometric and symbolic motifs also are available between pieces. Bafûn was used the most one by 35.05% as construction materials. Telkari technique is most commonly used technique by 20.5%. By using Telkari technique 62.5% of jewelry is 0-5 cm wide, 60% of jewelry is 0-3 cm in diameter, 37.09% of jewelry is 0-20 cm in length. Necklaces are leading with 19.76% from examined from types of jewelry.

Key Words : Ottoman Period Of Jewelry, Konya, Ornament, Handcrafts, Jewelry

Page Number :163

Supervisor : Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. El Sanatları Tanımı ve Tarihsel Süreci	5
2.2. Konya İli Hakkında Genel Bilgi	7
2.2.1. Konya Etnografya Müzesi	8
2.3. Kuyumculuk Sanatı ve Tarihçesi	10

2.3.1. Kuyumculukta En Fazla Kullanılan Madenler	14
2.3.1.1. Altın	15
2.3.1.2. Gümüş	16
2.3.1.3. Bakır	16
2.3.1.4. Platin	17
2.3.1.5. Elmas	18
2.3.1.6. Safir	19
2.3.1.7. Yakut	19
2.3.1.8. Zümrüt	19
2.3.1.9. Kuvarts	20
2.3.1.10. Ametist	20
2.3.1.11. Granat (Lal Taşı)	20
2.3.1.12. Yeşim	20
2.3.1.13. Lapis Lazuli (Lacivert Taşı)	20
2.3.1.14. Akik	20
2.3.1.15. Kalseduan	21
2.3.1.16. Opal	21
2.3.1.17. Kaya Kristali (Necef)	21
2.3.2. Kuyumculukta Kullanılan Teknikler	21
2.3.2.1. Dövme Tekniği	22
2.3.2.2. Döküm Tekniği	22
2.3.2.3. Tornada Çekme	23
2.3.2.4. Madeni Parçaları Birleştirme Tekniği	23
2.3.2.4.1. Perçinleme Tekniği	23
2.3.2.4.2. Lehimleme veya Kaynaklama Tekniği	24
2.3.2.5. Kabartma (Repousse) Tekniği	24

2.3.2.6. Kalıpla Kabartma (Stampa Basma) Tekniği.....	25
2.3.2.7. Ajur(Kesme-Delik İşi) Tekniği.....	25
2.3.2.8. Telkari Tekniği	26
2.3.2.9. Savat (Niello) Tekniği.....	27
2.3.2.10. Yıldızlama ve Kaplama Tekniği.....	27
2.3.2.11. Mıhlama (Değerli, Yarı Değerli Taşlarla Sősleme Tekniği	28
2.3.2.12. Güherse(Granölasyon) Tekniği	28
2.3.2.13. Kazıma- Çalma Tekniği.....	29
2.3.2.14. Kakma Tekniği.....	30
2.3.2.15. Kalem İşi Tekniği.....	31
2.3.2.16. Minecilik Tekniği.....	31
2.3.3. Osmanlı Dönemi Takılarında Kullanılan Motifler.....	32
2.3.3.1. Bitkisel Motifler	32
2.3.3.2. Hayvansal Motifler	32
2.3.3.3. Geometrik Motifler	33
2.3.3.4. Sembolik Motifler	33
2.3.4.Takı Çeşitleri.....	34
2.3.4.1. Baş Takıları.....	34
2.3.4.2. Boyun ve Göğüs Takıları.....	34
2.3.4.3. El ve Kol Takıları.....	35
2.3.4.4. Ayak ve Beden Takıları	35
İLGİLİ ARAşTIRMALAR.....	37
BÖLÜM III.....	39
YÖNTEM.....	39
3.1. Araştırmanın Modeli	39

3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Verilerin Toplanması.....	39
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	40
BÖLÜM IV	41
BULGULAR VE YORUMLAR	41
4.1. Bilgi Formları.....	41
4.2. Bilgi Formundan Elde Edilen Bilgiler.....	128
BÖLÜM V	133
SONUÇ VE ÖNERİLER	133
5.1. Sonuç.....	133
5.2. Öneriler.....	135
KAYNAKLAR.....	137
EKLER.....	143
Ek 1. Bilgi Formu.....	144

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. <i>Takılarda Kullanılan Teknikleri Gösteren Dağılım</i>	128
Tablo 2. <i>Takıların Boyutlarını Gösteren Dağılım</i>	129
Tablo 3. <i>Takıların Yapımında Kullanılan Ham Maddelerin Dağılımları</i>	129
Tablo 4. <i>Araştırmada İncelenen Takı Çeşitlerinin Dağılımı</i>	130
Tablo 5. <i>Takılarda Kullanılan Desenlerin Dağılımı</i>	131

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> (http://www.konya.bel.tr/).....	8
<i>Şekil 2.</i> Konya Etnografya Müzesi (Ekelik,2010, s.69).....	9
<i>Şekil 3.</i> Konya Etnografya Müzesi Teşhir Salonu (Kubat, 2012, s.7)	9
<i>Şekil 4.</i> Altın kolye (Doğar, 2009, s.24).	15
<i>Şekil 5.</i> Gümüşten yapılmış bileklik örneği (Doğar, 2009, s.25).	16
<i>Şekil 6.</i> Bakır tepelik (Er,2012, s.190)	17
<i>Şekil 7.</i> Platin Yüzük (Doğar, 2009, s.25).....	18
<i>Şekil 8.</i> Elmas Taşlı Yüzük (Karagöz, 2013, s.80).	18
<i>Şekil 9.</i> Zümrüt taşlı yüzük (Doğar, 2009, s.24).	19
<i>Şekil 10.</i> Urartu dönemine ait dövme tekniğiyle yapılmış küpe örneği (Er, 2012, s.197)..	22
<i>Şekil 11.</i> MÖ 8. yüzyıla ait döküm tekniğiyle yapılmış altın başlı bronz bilezik (Er, 2012, s.205).....	23
<i>Şekil 12.</i> Kabartma tekniğiyle yapılmış tepelik (Er, 2012, s.193).	24
<i>Şekil 13.</i> Kalıpla kabartma tekniğiyle yapılmış kolye (Türe & Savaşçın, 2000, s.33).	25
<i>Şekil 14.</i> Ajur tekniğiyle yapılmış yüzük örneği (Er, 2012, s.177).....	26
<i>Şekil 15.</i> Telkâri tekniğiyle yapılmış tepelik örneği (Er, 2012, s.184).	26
<i>Şekil 16.</i> Savat tekniğiyle yapılmış kolye ucu (Er, 2012, s.134).	27
<i>Şekil 17.</i> Mıhlama tekniğiyle yapılmış kolye ucu (Er, 2012, s.130).....	28
<i>Şekil 18.</i> Güherse tekniğiyle yapılmış takı örneği(Türe & Savaşçın, 2000, s.45).....	29

Şekil 19. Kazıma tekniğiyle yapılmış takı örneği (Karagöz, 2013, s.47).....	29
Şekil 20. Kakma tekniğiyle yapılmış ok atma yüzüğü (Karagöz, 2013, s.89).	30
Şekil 21. Kalem işi ve Savat tekniğiyle yapılmış kolye ucu (Er, 2012, s.139).	31
Şekil 22. Minecilik tekniğiyle yapılmış yüzük (Karagöz, 2013, s.103).	32
Şekil 23. Tepelik.....	42
Şekil 24. Tepelik.....	43
Şekil 25. Tepelik.....	44
Şekil 26. Tepelik.....	45
Şekil 27.İğne.....	46
Şekil 28. Kolye	47
Şekil 29. Saç Takısı	48
Şekil 30. Saç Takısı	49
Şekil 31.Köstek Sallaması	50
Şekil 32. Saat Kösteği	51
Şekil 33. Gümüş Zincir	52
Şekil 34. Sallantılı Takı	53
Şekil 35 .Nişan	54
Şekil 36. Madalya.....	55
Şekil 37 .Nişan	56
Şekil 38. Nazarlık	57
Şekil 39. Yüzük	58
Şekil 40. Yüzük	59
Şekil 41. Nazarlık	60
Şekil 42. Yüzük	61
Şekil 43. Broş	62
Şekil 44. Küpe	63

Şekil 45. Bilezik	64
Şekil 46. Bilezik	65
Şekil 47. Bilezik	66
Şekil 48. Bilezik	67
Şekil 49. Bilezik	68
Şekil 50. Bileklik	69
Şekil 51. Yüzük	70
Şekil 52. Gerdanlık.....	71
Şekil 53. Gerdanlık.....	72
Şekil 54. Gerdanlık.....	73
Şekil 55. Köstek	74
Şekil 56. Zincir	75
Şekil 57. Gerdanlık.....	76
Şekil 58. Gerdanlık.....	77
Şekil 59. Köstek	78
Şekil 60. Bilezik	79
Şekil 61. Gerdanlık.....	80
Şekil 62. Gerdanlık.....	81
Şekil 63. Gerdanlık.....	82
Şekil 64. Hamail	83
Şekil 65. Kemer Tokası	84
Şekil 66. Gerdanlık.....	85
Şekil 67. Gerdanlık.....	86
Şekil 68. Gerdanlık.....	87
Şekil 69. Kolye	88
Şekil 70. Gerdanlık.....	89

Şekil71. Gerdanlık.....	90
Şekil72. Gerdanlık.....	91
Şekil73. Gerdanlık.....	92
Şekil74. Gerdanlık.....	93
Şekil75. Hamail	94
Şekil76. Bileklik.....	95
Şekil77. Bileklik.....	96
Şekil78. Bileklik.....	97
Şekil79. Bileklik.....	98
Şekil80. Köstek	99
Şekil81. Köstek	100
Şekil82. Baş süsü.....	101
Şekil83. Kemer.....	102
Şekil84. Alınlık	103
Şekil85. Pazubend	104
Şekil86. Köstek	105
Şekil87. Gerdanlık.....	106
Şekil88. Yüzük	107
Şekil89. Bilezik	108
Şekil90. Dulukluk.....	109
Şekil91. Beden takısı.....	110
Şekil92. Hamail	111
Şekil93. Kemer.....	112
Şekil94. Kolye	113
Şekil95. Gerdanlık.....	114
Şekil96. Köstek	115

<i>Şekil97. Yüzük</i>	116
<i>Şekil98. Hamail</i>	117
<i>Şekil99. Kemer</i>	118
<i>Şekil100. Küpe</i>	119
<i>Şekil101. Kemer</i>	120
<i>Şekil102. Boyun takısı</i>	121
<i>Şekil103. Hamail</i>	122
<i>Şekil104. Muskalık</i>	123
<i>Şekil105. Yaka kolye</i>	124
<i>Şekil106. Kemer</i>	125
<i>Şekil 107. Hamail</i>	126
<i>Şekil 108. Beden takısı</i>	127

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için hayal gücü ve el becerisini birleştirerek çeşitli ürünler meydana getirmektedir. Bu ürünlerin önemli bir kısmının başlangıçta süslenme ve güzelleşme amaçlı yapıldığı görülmektedir. Bu faaliyetlerin gelenek haline gelmesi el sanatlarının oluşmasını sağlamıştır.

Geleneksel el sanatlarından biri olan kuyumculuk sanatının gelişmesinde takının yüzyıllar boyunca bir statü göstergesi olmasının yanı sıra duygu ve düşünceleri ifade etmesi de bu sanatın gelişmesinde etkili olmuştur. Tarih içerisinde Osmanlı Devleti'nin kuyumculuk sanatında çok ileri olduğu görülmüştür. Takılar geçmişten bugüne az ulaşan ürünlerdir.

Bu araştırmada Konya Etnografya Müzesindeki 19 ve 20. Yüzyıl Osmanlı dönemi bugüne ulaşabilen takılarının materyal, motif, teknik ve kompozisyon özellikleri incelenmiştir.

1.1Problem Durumu

Anadolu, tarih boyunca birçok kültürün merkezi olmuştur. Baharat ve İpek yolunun Anadolu'dan geçmesi, burada el sanatlarını geliştirmiştir. Bu gelişen el sanatları korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç & Alp, 1998).Müzeler,toplumların oluşturduğu sanat ve bilim eserlerini sergileyerek korunmasına yardımcı olan kurumlardır. Müzeler edindikleri misyon gereği çeşitli dallara ayrılmıştır. Bunlardan biri olan etnografya müzelerinde toplumların gelenekleri, giysileri ve gündelik hayatla ilgili çeşitli eserleri sergilenmektedir. Konya Etnografya Müzesi de önemli müzeler

arasındadır. El sanatlarından biri olan kuyumculuk sanatıyla ilgili birçok eser bu müzede sergilenmektedir.

Kuyumculuk sanatı, kıymetli soy madenler ile değerli taşlardan süs eşyası, takı ve mücevher gibi eşyaları yapma sanatıdır. Yapılan bu süs eşyalarına da kuyum adı verilir (Ayter, 1996).

Takı sözcüğü takma, takınma kelimelerinden gelmektedir. Takılarda; taş, maden ve çok çeşitli doğal malzemeler kullanılmaktadır (Özbağı, 1995). İnsanların ayak bileği, bel, bilek, burun, boyun, kulak ve parmak gibi vücutlarının birçok yerinde kullanılan takılar vardır (Kuşoğlu, 1994, s.79).

Süs, süslenme ve takı kullanma; toplumların kültürel değerlerine bağlı olarak çeşitli ihtiyaçlarını karşılama amaçlı ortaya çıkmıştır. Bu toplumlar buldukları ve yaşadıkları coğrafi yöreden temin ettikleri malzemelerle tasarladıkları takılara sembolik anlamlar katarak günümüze kadar ulaşmasını sağlamışlardır (Büyükyazıcı, 2008, s.55).

İlkel sanatın ilk örneklerinden biride takılardır, yaklaşık otuz bin yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu nedenle uygarlıkların ve kültürlerin karakteristik özellikleri yaptıkları takılara yansımıştır. Takıların ilk örnekleri deniz kabukları, hayvan dişleri ve yumuşak taşlardan yapılırken, gerçek anlamda ilk kuyumculuk M.Ö. 3000 yılının başlarında Mezopotamya'da ortaya çıkarak yayılmıştır (Türe, 2006, s.98). Günümüze kadar ulaşan takıların çoğu müzelerde sergilenmekte ve korunmaktadır.

Konya Etnografya Müzesindeki takılar birçok araştırmaya konu olmuştur. Ancak bu çalışma 19 ve 20. yüzyıl Osmanlı dönemi takılarını incelemesi sebebiyle daha belirli ve özgün bir çalışmadır. Araştırmada Konya Etnografya Müzesinde bulunan 19 ve 20. yüzyıl Osmanlı dönemi takılarının teknik, kompozisyon, desen ve motif özellikleri ve takıların kaynakları ile takı üretiminde kullanılan malzemeler nelerdir? Sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örneklerinin; teknik, motif, kullanılan hammadde ve kompozisyon özelliklerini ortaya koymak amaç edinilmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda müzede bulunan Türk kuyumculuk sanatının eserleri olan Osmanlı dönemi takılarının geçmişte ve günümüzdeki önemini belirlemek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan 19.ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takılarının yapımında hangi malzemeler kullanılmıştır?
2. Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan 19.ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örneklerinin yapımında hangi teknikler kullanılmıştır?
3. Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan 19.ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örneklerinin motif ve kompozisyon özellikleri nelerdir?
4. Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan 19.ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örneklerinin ölçüleri nedir?
5. Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan 19.ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örneklerinin kullanım alanları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Konya Etnografya Müzesi arşivinde bulunan Osmanlı dönemi takılarının ortaya çıkarılması, farklı dönemlerdeki takı örneklerinin günümüze ulaşması, gelecek kuşaklara kaynak oluşturması ve Türk kültürü zenginliğinin belgelenmesi açısından önemlidir.

Osmanlı Devleti'nin gerileme ve yıkılış dönemlerinde yapılan kuyumculuk faaliyetleri, takılarda kullanılan malzeme ve yapım ile süsleme teknikleri hakkında bilgiler vermesi açısından önemlidir.

Araştırma sonucunda belgelenen takı örneklerinin, yeni tasarımlar oluşturmada faydalı olacağı düşüncesi de araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Varsayımlar

1. Literatür taraması ile elde edilen bilgiler geçerli ve güvenilirdir.
2. Bilgi formu içeriğinin araştırmaya hizmet eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.
3. Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının, ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Konya Etnografya Müzesinde bulunan 19-20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takıları ile sınırlıdır.
2. Araştırma Türkçe kaynaklarla sınırlıdır.
3. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bafûn: Alüminyum veya alüminyum alaşımlı maden (Yılmaz, 2015, s.14).

Dulukluk: Kadın başlıklarının iki tarafına şakakların üstüne gelmek üzere takılan süs (Uçar, 2013).

Karat: Cevher ağırlık ölçü birimidir. Bir kirat 0,2 gramdır (Finlay, 2006, s.382).

Kurgan: Mezar anıtı (Türe, 2002, s.136).

Maden: Doğada metalik halde veya cevher olarak bulunan katı maddelerdir (Aras, 1996).

Mine: Mine değişik maden oksitlerin cam tozları ile karıştırılmasından ortaya çıkan bileşimdir (Kuşoğlu, 2006, s.111). Mine yapmak için en uygun madenler gümüş, altın ve saf bakır olup bu teknik için kontrollü ısı gerekmektedir (Erginsoy, 1978, s.44).

Murassa: Çeşitli madenlerden ve malzemelerden yapılmış eserlerin üzerlerine kıymetli ve yarı kıymetli taşlarla çoğunlukla alaturka mihlama tekniği ile yapılmış süslemelerdir (Kuşoğlu, 2006, s.159).

Mührü Süleyman: Altı köşeli yıldız şeklindeki Hz. Süleyman'ın mührüdür. İki eşkenar üçgenin taban ve tavan münasebeti ile meydana gelmiştir. (Şentürk, 2007, s.31).

Sorguç: Kavuk ve fes gibi Osmanlı Dönemi başlıklarının alınlarına takılan içine güzel tüylerin sokulabileceği biçimde yapılmış, üzerleri değerli taşlarla bezenmiş takılardır (Kuşoğlu, 2006, s.204).

Yarı değerli taş: Değerli taşları diğerlerinden ayırmakta kullanılan bir deyim (Finlay, 2006, s.386).

Ziynet: İnsanların vücutlarının herhangi bir bölgesine taktıkları, değerli maden ve taşlardan yapılmış süs eşyası (Kuşoğlu, 2006, s.257).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. El Sanatları Tanımı ve Tarihsel Süreci

Onuk (1998) çalışmasında el sanatlarını, “ Bilgi ve el becerisine dayanan özellikle doğal hammaddelerin kullanıldığı elle ve basit araçlarla yapılan ve toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini taşıyan ayrıca bireylerin duygu, düşünce ve becerisini yansıtan, gelir getirici üretime yönelik etkinliklerdir” diye tanımlamıştır.

El sanatları insanların yeteneklerine, yaşayış özelliklerine ve yaşanılan yerin iklimine göre farklılık gösterir (Özbel,1956, s.3).El Sanatları; toplumun geleneklerine ve kültürlerine göre değişime uğrayan özelliğe sahiptir (Aytaç, 1998, s.5).

Geleneksel Türk el sanatları, Anadolu'dayaşamış olan uygarlıkların bıraktığı binlerce yıllık kültür mirasından faydalanmış, kendi öz değerlerinin de birleşmesiyle zengin bir mozaik oluşturmuştur. Türkzanaatkâr ise yaptığı el sanatı ürününü mekanik bir çalışma gibi görmez, ürünlerini içten gelen büyük bir sevgi ve aşkla yapar (Glassie, 1993, s.24).

Türk kültürüne ait Asya'da bulunan pazırık kurganından çıkarılan en eski el sanatları örnekleri, köklü bir kültüre işaret etmektedir. Metal elbise süsleri, plakalar, eyerler, elbiseler, işlemeli örtüler, kap kacak, çanak-çömlekler, ahşap parçalar, mücevherler, halılar, küçük heykeller geçmişten günümüze Türk kültür ve medeniyetine ışık tutmaktadır (Diyarbakirli, 1972, s.111). Pazırık kurganından çıkarılan parçalarda; tekstil, metal, ağaç ve karışık malzemeler aracılığıyla, farklı teknikler kullanılarak el sanatları uygulamaları görülmektedir. Çıkarılan parçalarda bitkisel motiflerin yanısıra hayvan ve insan figürlerine de rastlanılmıştır (Barışta,1988, s.1).

Türk el sanatlarını; dokumacılık, yazmacılık, çinicilik, seramik, işlemecilik, oya yapımcılığı, deri işlemeciliği, müzik aletleri yapımı, taş işçiliği ve oymacılık, takı ve süs taşları işçiliği, bakırcılık, sepetçilik, semercilik, maden işçiliği, keçe yapımcılığı, örücülük, ahşap işçiliği gibi örneklerle sıralayabiliriz(Barıştı, 1988).

El sanatları ürün, üretim, ürün türleri, sanat-zanaat gibi konularda ortak noktaların birbirinin içine girdiği bu alanda, sorunların ve araştırma konularının anlaşılır kılınabilmesi için sınıflama gerekmektedir. Anlaşılır bir sınıflama yapabilmek için, üretim teknikleri, ürün türleri, toplumda kullanım alanları gibi birçok konuyu göz önüne alınmalıdır (Arlı, 1987). Ham maddesine göre lif, ağaç, toprak, taş, maden, cam, deri ve ince dallar, saplar ve ağaç şeritleri olarak ayrılırlar. Buna göre el sanatlarını ham maddelerine göre sınıflandırdığımızda; Maden sanatı ve kuyumculuk, Ağaç oyma sanatı ve sedef kakma, Çini ve Seramik, Taş oymacılığı, Halı-kilim (kalın dokuma), İnce dokuma, Hat sanatı(tezhip), Yazmacılık, İşleme sanatı, Minyatür, Ebru sanatı, Kalem işi, Kâğıt oymacılığı gibi bir sınıflandırma yapılabilir (Öztürk, 1994, s.114-116).

Bunların yanında el sanatları kullanım alanına göre: Günlük kullanım eşyaları, ev dekorasyonunda kullanılan eşyalar, giyim ve giyim aksesuarında kullanılan eşyalar, süslemede kullanılan eşyalar ve kitap-ciltler olmak üzere 5 bölümde sınıflandırılabilir. Ayrıca Türk el sanatlarını kullanılan tekniğe göre de: Dokumacılık, örücülük, İşlemecilik, Oymacılık- Kakmacılık, Çömlekçilik, Dericilik, Minyatür ve Hat sanatı şeklinde gruplandırmak da mümkündür (Onuk & Akpınarlı, 2002, s.32-33).

Türk kültürünün en büyük özelliği,bin yıldır Orta Asya'dan Orta Avrupa'ya uzanan geniş bir bölgede etkili olması ve diğer kültürlerden etkilenmiş olmasıdır. Bütün bu el sanatlarında yer alan süsleyici motifler güzellikleri ile çağdaşlaşmış ve Türk sanatlarına bilimsel boyutta değerler kazandırmıştır(Erguvanlı,1997, s.413).

Osmanlı Devleti'nde el sanatları, geçim kaynağından çok manevi değerleri taşımış, Devletin kıymet ve görkemini yansıtan simgeler olarak kullanılmıştır. Padişahlar yabancı ülke hükümdarlarına çeşitli el sanatları ürünlerini (kumaş, işleme, oyma, kuyumculuk vb.) hediye olarak vermiştir (Onuk & Akpınarlı, 2002, s.30).

Nüfus yoğunluğunun artması ve teknolojinin gelişimiyle endüstri imkânları ile üretilen ürünlerin aynı kalite ve özellikte el becerisiyle yapılması mümkün olmayabilir. Burada önemli olan geleneksel ürünlerimizi sadece duvara asılan ya da bir hediye eşyası olarak

görmemek ve mümkün olduğunca yaşam içerisinde kullanmaktır. Türklerin, el sanatlarındaki maharetlerini sürdürmek adına bu önemlidir (Şatır, 1999, s. 261).

2.2. Konya İli Hakkında Genel Bilgi

Konya, İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde yer alan, yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük ilidir. Konya, İlk ve Orta çağlar boyunca Anadolu kentlerini birbirine ve Asya Kıtasını Avrupa Kıtasına bağlayan tarihi kervan yollarının kavşak noktasında önemli ticaret, kültür ve siyasi bir merkez olmuştur. Topraklarının; plato, ova, kapalı havzalar şeklinde olması ve verimli oluşu nedeniyle tarihinin her döneminde yoğun iskangörmüştür. Şehir ve çevresinde, tarih öncesi çağlardan bugüne kadar çok önemli yerleşmeler kurulmuştur. Konya'nın Çumra ilçesi yakınlarındaki Çatalhöyük (M.O. 6800-5300) uygarlık tarihinin en zengin buluntu merkezlerinden birisidir (<http://www.konya.bel.tr/>).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkentliğini yapan Konya'da Türkiye İstatistik Kurumu 2014 verilerine göre 2.108.808 kişi yaşamaktadır. 31 ilçesi bulunan Konya Türkiye'nin en önemli sanayi kentlerinden biridir. Büyük mutasavvıf Hz. Mevlana'nın türbesi Konya'dadır (<http://www.konya.bel.tr/>).

Konya Alâeddin Tepesi ve Konya ili sınırları içerisindeki birçok höyükte Neolitik Çağ buluntularına rastlanmıştır. Konya'da özellikle Alâeddin Tepesi kazısı sırasında, bol miktarda Frig çanak-çömleğine ve kalın bir Frig iskânına rastlanmıştır. Bu çağlarda ve daha çok M.Ö. VIII.-VII. yüz yıllarda Konya önemli bir Frig şehridir. Bizans devrinde Konya adı İkonium olarak okunmaktadır. Konya ili sınırları içindeki Roma Devri şehirlerinden büyük bir kısmının Bizans devrinde de yaşadığı, ören yerlerinde bulunan kitabe, lahit ve mimari parçalardan anlaşılmaktadır (Önder, 1971, s. 7-16). Konya, M.S. 395 yılında Roma İmparatoru Theodosius'un ülkeyi iki oğlu arasında paylaşmasını üzerine, şehir Bizans Devleti'nin eline geçmiştir (Bakırcı, 2010, s.8).

İç Anadolu Bölgesi'nin tarihi ve kültürüyle ilgi çeken illerinden biri olan Konya; geleneksel el sanatlarında çeşitlilik, malzeme, teknik ve usta bakımından önemli bir mirasa sahiptir. Geçmişten günümüze Konya'da birçok halk sanatı ve ürünleri korunarak yaşatılmıştır. El sanatı ürünleri, yörenin çeyiz kültüründe yaygın olarak yer alır. Bunlar el işlemleri, kanaviçe, dantel, boncuk oyası, iğne oyası ve mekik oyasıdır (Nas, 2012).

Şekil 1. Konya (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2015)

Konya son yıllarda tarım şehriden sanayi şehrine doğru yol almaktadır. Türkiye'nin büyük ve modern ili Konya; Mevlana'sı, Yunus'u, Horasan Velileri, Nasrettin Hocası ile zengin kültür ve sanat değerleri ile köklü tarihiyle çok yönlü kültürler ve uygarlıklar sentezidir.

2.2.1. Konya Etnografya Müzesi

Müzeler; sanat ve bilim eserlerinin koruma altına alındığı ve sergilendiği yapılardır. Etnografya Müzeleri, maddi ve manevi kültür öğeleri ile ilgili eşyaları düzenli bir biçimde toplayan, sınıflandıran, koruyan ve sergileme amacı taşıyan kuruluşlardır (Anmaç, 2002).

Konya Etnografya Müzesi ilk olarak eğitim amaçlı inşa edilmiş, 1975 yılında Etnografya Müzesi olarak hizmete açılmıştır. Müze sonraki yıllarda Türk- İslam Sanatları Müzesi adıyla da anılmıştır. Müze; bodrum üzerine zemin ve birinci kat olmak üzere üç katlı betonarme bir yapıda hizmet vermektedir. Zemin katta Dr. Mehmet Önder konferans salonu, takıların sergilendiği müze teşhir salonu ve bodrum katta halıların sergilendiği bölüm yer almaktadır. Birinci katta idari hizmet büroları ve eser depoları bulunmaktadır. Müze teşhir salonunda Refet Yardımcı ve Kenan Özbel'in etnografik eser koleksiyonu ile Konya çevresine ait geleneksel Türk el sanatları ürünleri sergilenmektedir.

Şekil 2. Konya Etnografya Müzesi (Ekelik,2010, s.69).

Müzedede ayrıca Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait değişik boyutlarda madeni anahtar ve kilit örnekleri, mutfak kapları, Osmanlı dönemi hat sanatı örnekleri ile diğer el yazması eserler de sergilenmektedir (Kubat, 2012, s.8).

Şekil 3. Konya Etnografya Müzesi Teşhir Salonu (Kubat, 2012, s.7)

2.3. Kuyumculuk Sanatı ve Tarihçesi

İnsanların vücudunun birçok yerine çıplak ya da giyecek üzerine taktıkları değerli maden ve taşlardan yapılmış süs eşyalarına takı denilmektedir (Kuşoğlu,2006, s.82). İnsanların yaşamlarını kolaylaştırmak için yaptıkları çalışmalar, takının da ortaya çıkmasını sağlamıştır. Peleolitik Çağ'da dinsel nedenlerin yanında erkeklerin büyü, tılsım ve korunma amaçlı, kadınların ise süslenme ve beğenilme amacıyla takı kullandıkları bilinmektedir (Türe & Savaşçın, 2000, s.104). Bilinen en eski takı, Güney Afrika'da Blombos Mağara'sı kazısında çıkartılan 75 bin yıl öncesine tarihlenen, kolye yapmak için delinmiş salyangoz kabukları kullanılmıştır (Gürsoy, 2014, s.14-15).

Paleolitik Çağ'da yontularak şekillendirilen taş aletlerin yerini, Neolitik Çağ'da yüzeyi cilalanmış gibi parlak ve pürüzsüz taş aletler almıştır. İnsanlık tarihinde madenin ilk kullanımı da yine Neolitik Çağ'da olmuştur. Yeşil renkli bir bakır minerali olan malahit aranırken saf bakır yumruların bulunmasıyla, bu yumrular dövülerek silindir şeklinde kolyeler oluşturulmaya başlanmıştır. Bu dönemde Anadolu'da da maden işlenmeye başlamıştır (Türe, 2005, s. 17-18).

Kuyumculuk sanatı tarihin ilk çağlarından beri yapılmaktadır. MÖ. 4000-3500 yıllarında Sümerlerin Mezopotamya'daki Ur kentinde altın ve gümüş işledikleri bilinmektedir. Mezopotamya'da yapılan kazılarda küpe, kolye, gerdanlık gibi takı örnekleri bulunmuştur. Sümer, Mısır, Minos, Miken, Finike, Asur gibi uygarlıklardan kalma eserler dünya müzelerinde sergilenmektedir. Eski Mısır'da MÖ 600-800 yıllarında kuyumculuk en parlak dönemini yaşamıştır. Kazılarda Tutanhamon'un mezarında değerli taşlarla kakmalı kaplama ya da dövme altından gerdanlıklar ve bilezikler bulunmuştur. Troya ve Alacahöyük kazılarında çıkan takılar, Anadolu'nun kuyumculukta ne kadar ilerlemiş olduğunu göstermektedir .(Ayter,1996, s.1-4).

Orta Asya'daki en eski Türk yerleşmelerinde ortaya çıkarılan arkeolojik buluntular Türklerin altın, demir ve bronz ustaca hakim olduklarını göstermektedir (Özel, 1995, s.13). Anadolu'da ilk kullanılan maden bakırdır, işlenmesinin ve ulaşılabilirliğinin kolay oluşu bakırı ilk işlenen maden yapmaktadır. MÖ 4000'in başlarından itibaren altın, gümüş, akik ve kalseduan gibi çekici ve canlı renklere sahip madenlerin kullanılmaya başlandığını görülmektedir (Sardağ, 2005). Anadolu'da Neolitik döneme ait Çayönü'nde yapılan kazılarda 758 adet yassı, taş bocuk bulunmuştur. Bu boncuklar silindir biçiminde

uzunlamasına tek veya çift delikli taşlardır. Düğme veya kolye yapımında kullanılmıştır (Türe & Savaşın, 2002, s.93)

İngiltere bakır ve kalayın yanında zengin altın yataklarına da sahiptir. MÖ 2. binyılın başlarında, Akdeniz kültürlerinin de etkisiyle İngiltere’de bronz, alet ve takı yapımında kullanılmaktadır. İrlanda’dan çıkarılan altının Repousse, kalem işi ve döküm gibi tekniklerle şekillendirilmesine başlanır. Avrupa’nın en eski uygarlığı olan Keltler kuyumculukta çok ileri bir seviyeye ulaştıkları görülmektedir (Türe, 2005, s. 63-84).

Türklerin kuyumculuk sanatını çok eski zamanlardan bu yana bildiği, mücevher yapımıyla birçok kişinin geçimlerini sağladığı anlaşılmaktadır. Anadolu uygarlıklarından kalan kuyumculuk ürünleri sadece müzelerdeki camekânları değil değişik desenlerle günümüz vitrinlerini de süslemektedir. Günümüzdeki tasarımcılar geçmişin birikiminden yararlanmaktadır, bilinçli ya da bilinçsiz şekilde hala Arthemis’in simgesi olan ay şeklinde küpeler ve nazar boncukları kullanılmaktadır (Sardağ, 2005).

Kuyumculuk sanatı, kıymetli madenlerin önemini halen sürdüren ender ve önemli mesleklerdendir olduğu görülmektedir. İlk zamanlarda altın ve gümüşün az çıkarılması, ürünleri değerli yapmaktadır. Kuyumcular, üretime katıldıkları aşamaya göre özel isimler almaktadır. Altın yada gümüşü haddeleyip, çıkan ürüne ilk biçimi verenlere “sadekar” denir. Değerli taşları yerlerine koyan kişi “mıhlayıcı” olarak anılır, aynı zamanda mıhlayıcılar değerli taş konusunda uzman kişilerdir. Taşları yerine koyulan süs eşyasına daha sonra sırasıyla “perdahçı”, “kalemkâr”, “cilacı” tarafından son hali verilir. Kaplama olarak hazırlanan takılarda çalışan kişilere ise “yaldızcı” ve “kaplamacı” denilir. 18. yy.’da yaygınlaşan sırlı boyama kuyumculukta yer almaya başlayınca “mineci” ustaları da üretim ekibine katılmaya başlamaktadır (Kuşoğlu,1994, s.148-149).

Osmanlı Devleti kültürünün en önemli parçasından biri olan el sanatları, sultanlarca sosyal, ticari ve ekonomik ilişkilerle geliştirilmiştir. Çıkılan seferlere bilim ve sanatla uğraşan adamlarını götürmüşler ve farklı ülkelerden bilim adamı ve sanatçıları İstanbul’a getirmişlerdir. Bu durum Osmanlı dönemi el sanatlarının gelişmesini ve çok zengin bir merkez olmasını sağlamıştır (Barışta, 1988, s.40). Roma kuyumculuğunun devamı gibi görünen Bizans kuyumculuğu Konstantinopolis zamanında merkez olmuştur. Etkileri Devletin sona ermesiyle bitmemiş, İstanbul’un fethinden sonra İstanbul’da kalan ustalar Osmanlı kuyumculuk sanatına katkıda bulunmuşlardır (Yıldız, 2008, s.108).Altının parasal değeri ve solmayan parlaklığı bu madenden yapılan eşyaları birer ziyet haline getirmiştir.

Bunun sonucunda Osmanlı dönemi kuyumculuğunda altın kullanımı, halkın gereksiniminden çok saray ve yüksek zümreye dönük olabilmiştir. Halk daha çok gümüş takıları tercih etmiştir. Osmanlı zamanında gümüşçülüğün ve altıncılığın işleme tekniklerinin başlıcaları; kalemkârlık, telkarilik, kakmacılık, savatçılık ve mihlmalıcılıktır (Sakaoğlu & Akbayar, 2000, s.116-118).

Osmanlılar çalışır durumdaki madenleri olduğu gibi muhafaza etmişler, bunun yanında da yeni madenler bulmak için devlet teşkilatı kurmuşlardır. Maden çıkarılan bölgede yaşayan insanlara bazı imtiyazlar verildiği görülmektedir (Atasoy, 1982). Osmanlı Devletinde maden çok geniş bir alanda kullanılmıştır. Her madenden her türlü eşya yapılabilmektedir. Silah, miğfer, zırh gibi eşyalardan vurucu silahlara kadar maden ince bir zevkle işlenmiş ve süslenmiştir. Bunların yanında çeşitli deri, kumaş ve ahşap eşya üzerine yapılan kuyumculuk uygulamaları da Osmanlı saray kuyumculuğunun göz alıcı özelliklerindedir. Selçuklulardaki bronz kullanma geleneği Osmanlılarda da 17. yy'a kadar devam etmiş ve sonra azaldığı görülmektedir (Özel, 1995, s.29).

Türker'de takı takma geleneği doğumla başlamıştır ve kullanımı ömür boyu sürmektedir. Güncel hayatta ve özel günlerde takının rolü büyüktür. Her bir takı farklı bir anlama gelebilmektedir. Anadolu geleneğinde yeni doğan bebeğe, sünnet olan çocuğa, yeni evlenen bireylere çeşitli takılar hediye edilmektedir (Tansuğ, 1986).

Osmanlı devleti bir dünya devleti olduktan sonra her alanda olduğu gibi takı alanında da önemli gelişmeler göstermiştir. Mücevherler toplumsal hayatın yanında devlet törenlerinde de padişahlar tarafından kullanılmıştır. Bu mücevherlerinin her birinin bir simge olduğu ve çeşitli anlamları ihtiva ettiği söylenebilmektedir. Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u aldıktan sonra kentin ekonomik yapısını güçlendirmek için Kapalı Çarşı'yı kurdurmuştur. Çarşı da kuyumcuların yapıtlarını sergiledikleri "Büyük Bedesten" deki malların baş döndürücü parıltısı tanıklarla yüzyıllardır anlatılagelmiştir. 16. yüzyıl İstanbul da yalnızca saraylarda değil, devletin ileri gelenlerinin konaklarında da kuyumcuların bulunduğu bilinmektedir. Babası sarayda kuyumcubaşı olan Evliya Çelebi, Osmanlı kültüründe kuyumcuların saygın bir yeri olduğunu söylemektedir. Devletin gümrük kayıtlarına bakıldığında değerli malzemenin yanı sıra kuyumculuk gereçleri de ithal edildiği anlaşılmaktadır. 18. yüzyılda batılı etkiler ağırlığını artırmış ve 19. yüzyılda Batı etkisi takılarda kendini göstermiş olsa da kullanım biçimi olarak Osmanlı yaşam tarzı yansıtılmaya devam edildiği görülmektedir (İrepoğlu, 2012).

Osmanlı'da kuyumculuk İstanbul merkezli yapılmış olup en önemli özelliği, üst düzeydeki ustaları ve imalatıyla doğrudan sarayla bağlantılı oluşudur. Osmanlı sultanlarından Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın kuyumculuk sanatını öğrendiği bilinmektedir. Bu düzeyi temsil eden saray kuyumcuları, Ehl-i Hirefi Hassa bölükleri kapsamında hizmet vermekteydiler (Türkoğlu, 1995, s.19). Kanuni Sultan Süleyman'ın şehzadeliği döneminde Trabzon'da kuyumculuk öğrendiği ve padişah olduktan sonra kuyumcular için işyerleri yaptırdığı bilinmektedir. Kuyumcular bu iki padişahın himayesine mazhar olmuşlardır. Osmanlı dönemi kuyumculuk sanatın en güzel örnekleri Topkapı Sarayında muhafaza edilmektedir. Bu eserler sarayın hazine dairesinde yer almış ve birçoğu halka yansımamıştır (Özel, 1995, s.19-29).

Osmanlı padişahlarının asırlarca değişmeyen iki takısı bulunmaktadır. Biri sorguç diğeri beline sardıkları kemerdur. Fatih' in Ak Şemseddin tarafından verilen "iki çatal eblak" denen çift sorgucunu avlarda taktığı bilinmektedir (Esin, 2004, s.197). Kemerle birlikte görülen hançerde asalet ve hükümdarlık simgesi sayılmaktadır. 17. yy'a kadar küçük boyutlu sorguçlar kullanılmaktadır. Osmanlı padişahları bellerine de murassa adı verilen kıymetli taşlarla süslü altın ve gümüş sırmalı kemer takmaktaydılar. Hançerler ise kemerin ayrılmaz parçası olmuştur. İri zümrütlerle süslenen ve kabzasında bir saat bulunan Topkapı Hançeri, tipik bir Osmanlı eserlerindedir (Türkoğlu, 1995,s.79-81).

Osmanlı dönemi takılarında Osmanlı ruhuna ışık tutan tasarımlar, çiçekler, dallar, kuşlar, hilal ve yıldız sıkça kullanılan motiflerdir. Padişahların kullandıkları takılar tarih boyunca Osmanlı takı tasarımına yön vermiştir. Hükümdarın törenlerde kullandığı sorguç oldukça gösterişli ve halktan farklı olduğunu gösteren bir simgedir. Osmanlı padişahları törenlerde ayrı, günlük yaşamda ayrı sefere giderken farklı takılar kullanırlardı (İrepoğlu,2000).

Osmanlı Devletinde saraylara hizmet eden kuyumcu ustaları bugün müzelerde bulunan birçok mücevheri yapmışlar ve bu sanatın günümüze kadar gelmesine katkı sağlamışlardır. Osmanlı Sarayında mücevher yapımı için adı 'Zergeran' bölümü olan ayrı bir bölüm oluşturulmuştur. Osmanlı'nın sanata ve mücevhere ne kadar çok değer verdiği buradan anlaşılmaktadır (Ayter,1996, s.4).

Osmanlı döneminde çelik silah ve zırh yapımı ileri bir seviyeye ulaşmıştır. Türk kılıçlarının, yüksek kaliteli çelikleri, bitkisel motiflerle işlenmiş at zırhları ve alınlıkları, yüzeyleri oyma ve kakma tekniğiyle süslenmiş Osmanlı miğferleri ve kalkanları, Fatih'e

İstanbul'u fethetme yolunu açan dökme topları Türk sanatının büyüklüğünü göstermektedir (Bodur, 1987, s.43-47).

Atatürk'ün emriyle, Cumhuriyet'in ilanından sonra 3 Nisan 1924 tarihinde müzeyedönüştürülen Topkapı Sarayı'ndaki eserler, bu karardan sonra tespit edilmeye vesınıflandırılmaya başlanmıştır. Kapalıçarşı Osmanlı Devleti döneminden beri günümüzde de kuyumculuk sektörünün merkezidir. Türkiye'de 6500 kuyumcu atölyesi, 20 büyük mücevher üretim kompleksi, 100 toptan mücevher satış mağazası, 30 binin üzerinde kuyumcu dükkânı bulunmakta ve 250 bin aktif çalışanın bu sektöre emek verdiği bilinmektedir. İşletmelerin gittikçe büyümesi ve ihracata yönelik üretimin artması ile el emeği ağırlıklı üretimden, teknoloji ağırlıklı üretime doğru bir yönelim söz konusu olmuştur. Kuyumculuk sektörünün son yıllarda daha çok tanıtıma önem vermesi ile beraber geniş ölçüde reklamlara ağırlık verilmektedir. Yurtiçinde çeşitli fuarlar düzenlenmektedir. Diğer yandan yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda söz sahibi olabilmek için takı tasarımına önem verilmiş, bu alanda eğitim kurumları açılmıştır (Kaplan, 2003, s.25-44).

2.3.1. Kuyumculukta En Fazla Kullanılan Madenler

Kuyumculukta kullanılan hammaddeler çok çeşitlilik göstermektedir. Kuyumculukta madenden taşlara, toprak ürünlerinden deniz ürünlerine ve deriye kadar birçok malzeme takı yapımında kullanılmıştır.

Hemen hemen her dönemde altın ve değerli taşlar soylu ve zengin takılarında kullanılırken gümüş, bronz, bakır, demir, yarı değerli taşlar ve cam gibi malzemeler ile özellikle metallerin üzerini altın ve gümüş yaldızla kaplama halkın kullandığı takılarda tercih edilirdi. Uygarlığın gelişmesiyle birlikte süs taşları, değerli ve yarı değerli olarak ikiye ayrılmıştır. Değerli ve yarı değerli taşları değersiz olanlardan ayıran bilimsel bir kriter yoktur. İnsanlar tarafından belirlenmiştir. Bu da estetik ve ekonomiye dayanmaktadır. Değerli taşlara değerini veren nitelik; güzellik, dayanıklılık ve nadir bulunmasıdır. Güzellik kriteri ise rengi ve parlak oluşudur. Uzmanlar değerli taşları elmas, safir, yakut ve zümrüt gibi dört şeffaf kabul etmektedirler. Yarı değerli taşlar süs taşları olarak da adlandırılır. Bu taşlar bazı hastalıklara şifa olma, doğumu kolaylaştırma, kan kaybını önleme nazar ve kötülükleri uzaklaştırma, zekâyı arttırma, doğal afetleri önlemede

kullanıldığı bilinmektedir. Bu yarı değerli taşlar kuvars, ametist, granat, yeşim, lapis lazuli, firuze, akik, kalseduan, opal, kaya kristali olarak adlandırılmaktadır(Köroğlu,2004,s:3-6).

Aşağıda kuyumculukta en çok kullanılan altın, gümüş, bakır ve platin gibi madenlerin yanında en çok tercih edilen elmas, yakut, zümrüt, safir gibi kıymetli taşların yanı sıra yarı kıymetli taşlar olan; ametist, akik, kuvars, granat, kaya kristali (necef), yeşim, lapis lazuli, opal ve kalseduan gibi taşlar özetlenerek verilmiştir.

2.3.1.1. Altın

Altın parlaklığı ve rengi nedeniyle insanoğlu tarafından ilk olarak fark edilen metallere biridir. Yumuşak ve işlenebilir olması, karmaşık işlemlere tabi tutulmadan dövülerek şekil verilebilmesi, doğal altının neolitik ve kalkolitik dönemdeki önemini artırmıştır (Kaplan, 2003, s.9). Altın dağ ırmaklarının yataklarında, alüvyal birikintileri arasında, ufak külçe ve kırıklar halinde bulunur. Altın pas tutmayan bir element olduğundan parlaklığıyla göze çarpar. Altın, dere yatakları dışında kuvars kayaların içinde, damar halinde de mevcuttur (Erginsoy,1978,s.8).

Altın yumuşak kolay işlenebilen, soğukken de çekiç ile şekillendirilebilir. Altın dayanıklı, eritilip tekrar tekrar kullanılabilen zengin ve gösterişli bir madendir (Köroğlu,2004,s.3).

Altın doğada nadir olarak saf haliyle bulunur, daha çok gümüş ve bazen de diğer metalleri içerir. Dünyadaki altının büyük çoğunluğu, toprakta bulunan sarı metal minerallerden elde edilmektedir (Aras,1996,s.11).

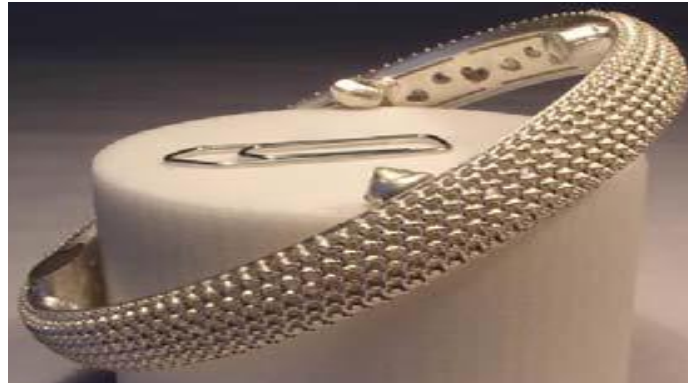

Şekil 4. Altın kolye (Doğar, 2009, s.24).

Altını altın yapan değerlerin başında sınırlı üretim hacmi gelmektedir. Altın arzının, altın fiyatında meydana gelen değişikliklere kısa vadede cevap verebilmesinin oldukça güç olması, yerini dolduracak başka bir materyalin bugüne kadar bulunamamış olması altını önemli yapmaktadır. Yine altının diğer metaller karşısındaki bir diğer üstünlüğü, dünya ülkelerinin birçoğu tarafından rezerv aracı olarak kullanılmasıdır (Kaplan, 2003, s.9-11).

2.3.1.2. Gümüş

Asil metal olarak adlandırılan gümüş M.Ö. 2500 yıllarında bulunmuştur. O tarihlerde Çinliler, Persler ve Türkler tarafından kullanılmıştır (Kuşoğlu, 2014, s.19). Gümüş kurşun ve kükürt bileşimi olan, parlak ve madensi görünümlüdür (Erginsoy,1978, s.10). En çok Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan gümüş Türkiye’de Kütahya, Gümüşköy ve Aktepe’de üretimi yapılmaktadır. Aktepe’de 3500 yıllık tarihi olan gümüşün, buradaki rezervi 20 milyon ton kadardır (Ayter, 1996, s.64).

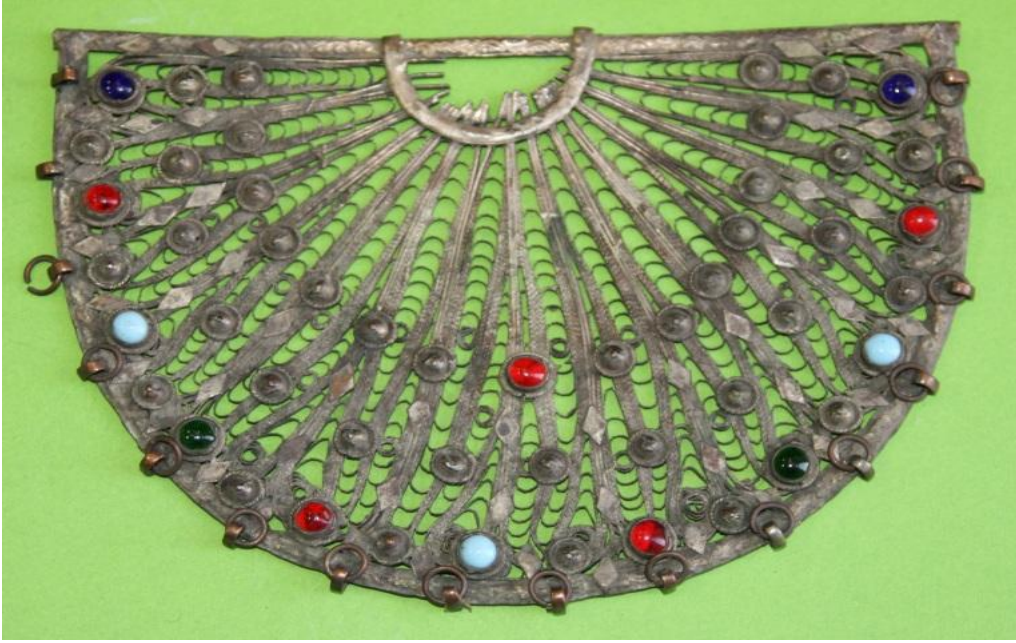
Şekil 5. Gümüşten yapılmış bileklik örneği (Doğar, 2009, s.25).

Gümüş altın kadar doğa şartlarına dayanıklı bir element değildir. Hem doğal hem de cevheri bulunmaktadır. Gümüş yumuşak bir metal olduğundan genel olarak bakır ile karıştırılarak kullanılmaktadır (Koroğlu,2004, s.3).

2.3.1.3. Bakır

Bakır M.Ö. 8000 yılından beri kullanılan, doğada serbest halde bulunan ısıyı ve elektriği ileten son derece esnek bir metaldir. MÖ 3500 yıllarında Bakır ve Kalay karıştırılarak Tunç

elde edilmiştir (Ayter,1996,s.67). İlk olarak bulunan ve işlenen madenlerden biridir. Çayönü, Çatalhöyük, Suber kazılarında Neolitik Çağa ait doğal bakırdan dövülerek yapılmış küçük aletler ile yüzük ve boncuk gibi süs eşyaları bulunmuştur. Doğal bakır parçalarına dere yataklarında rastlanmaktadır. Altın ve gümüşten daha sert bir madendir. Kolay işlenebilmesi için ısıtılan bakırın soğuk suya sokularak tavlama sağlanır (Köroğlu, 2004, s.4).

Şekil 6. Bakır tepelik (Er,2012, s.190)

Bakır çoğunlukla elektrik sanayisinde ve alaşım yapımında kullanılmaktadır. Bakır ve Çinko karışımından takı yapımında sıkça kullanılan Pirinç elde edilir. Türkiye’de yıllık 13 bin ton bakır üretilmektedir. (Ayter,1996,s.67).

2.3.1.4. Platin

Platin; ilk bulunduğu gümüş zannedilmiştir. Doğada saf olarak bulunmaktadır. Mücevher yapımında kullanıldığı gibi sanayide de kullanılmaktadır. Okside olmaz, kolayca tel ve levha haline gelebilir (Doğar, 1999, s.25). Rusya, Finlandiya, İrlanda, Yeni Zelanda ve Güney Afrika gibi ülkelerde yatakları işletilmektedir (Ayter,1996,s.66). Türkiye’de Platine endüstri alanında talep olmaması, platini mücevher sektörü ile sınırlı tutmaktadır.

Mücevher sektörünün talebi ise alyans talebi şeklindedir. Platin mücevher üretimi Kapalı Çarşı'da 20 - 25 kuyumcu tarafından yapılmaktadır (Kaplan, 2003, s.48).

Şekil 7. Platin Yüzük(Doğar, 2009, s.25).

2.3.1.5. Elmas

Saf kömürdür. Sertliği 10, özgül ağırlığı 3,52'dir. Bütün minerallerden serttir ve onları çizer. 770° de kül bırakmadan yanan elmasın ağırlık ölçüsü kırattır (Kaplan, 2003, s.85).Sertliği en fazla olan en değerli taştır. Sarı, yeşil, mavi ve beyaz gibi çeşitli gibi çeşitli renkleri vardır. Tercih edileni sağlam ve renksiz olanıdır. Elmas 16. Yüzyıldan sonra tıraşlanarak işlemeye başlamıştır (Köroğlu,2004,s.5).

Şekil 8. Elmas Taşlı Yüzük (Karagöz, 2013, s.80).

Elmasın siyahı, mavisi hatta pembesi bile vardır. Kaşıkçı Elması dünyanın sayılı büyük elmaslarından (Pakalın, 1951). Topkapı sarayında muhafaza edilen Kaşıkçı Elması İstanbul Kumkapı'da deniz kenarında bir çöplükte bulunmuş ve iki tahta kaşıkla takas edildiği için bu adı almıştır (Ethem, 1990, s.122).

2.3.1.6. Safir

Korindon cinsi, koyu mavi renkte saydam bir taş olan safir, demiroksit içerir (Koroğlu,2004, s.6). Safken renksiz olan taşın içinde bulunan demir ve titanyum taşının mavi yeşil olması yol açar. Safirler değerli çakılların içinden çıkarlar. Pembe, menekşe rengi, yeşil safir sarı kahverengi safirlerde bulunmaktadır (Şenocaklı,2008, s.51)

2.3.1.7. Yakut

Korindon(billurlaşmış alüminyum) cinsi saydam sert bir taştır. Pembeden koyu kırmızıya değişen tonları vardır. Kırmızı rengi veren krom oksittir (Türe, 2002, s.137).

2.3.1.8. Zümrüt

Saydam yeşil renkte bir berilyum silikat kristalidir. Yeşil rengini bünyesindeki krom oksitten almaktadır (Türe, 2002, s.137), (Şekil 9).En çok altın takılarda kullanılmıştır. Roma Devri'nde, pahalı olduğu için cam taklitleri yapılmış az kullanılmıştır (Bingöl, 1999, s.23).

Şekil 9. Zümrüt taşlı yüzük(Doğar, 2009, s.24).

2.3.1.9. Kuvarts

Kuvars ailesine taşlar, saydam renklerde ve bazen de opak olduğu görülmektedir. Antikçağda sıkça kullanılmıştır. Sertlik derecesi 7'dir ve en genel kimyasal yapı olarak silikondioksittir (Meriçboyu, 2001, s.20).

2.3.1.10. Ametist

Kuvars ailesinden mor ile eflatun arasındaki çeşitli renk tonlarında, dayanıklı ve sert bir taştır. Rengini manganez oksitten alır. Yüzük taşı ve boncuk yapımında kullanılan taş, Balıkesir ve Kemalpaşa ilçesinde çıkarılır (Meriçboyu, 2001, s.20).

2.3.1.11. Granat (Lal Taşı)

Volkanik kayaların içinde parçalar halinde bulunan silikatlı mineraldir. Pembe, sarı, turuncu, siyah, zümrüt yeşili ve kırmızısı gibi renklere sahip olan bu taş saydam özelliklidir (Meriçboyu, 2001, s.19).

2.3.1.12. Yeşim

Pembe ve açıktan koyu renge doğru yeşilin pek çok tonuna sahip, parlak ve saydam olmayan bir taştır. En belirgin özelliği sertliği ve direncidir. Alüvyonlardan toplanan bir taş olan yeşimin sertlik derecesi 6,5 – 7'dir. Zümrüt'ün değerinin çok az altında bir değeri vardır. Cevher ve süs eşyası olarak kullanılmaktadır (Şenocaklı, 2008, s.78).

2.3.1.13. Lapis Lazuli (LacivertTaşı)

Koyu mavi renk tonlarında mat bir taştır. Çağlar boyunca en çok kullanılan süs taşlarından biri olmuştur. Özellikle Afganistan ve Şili'de bulunur (Türe, 2002, s.136).

2.3.1.14. Akik

Değişik renkli ve eş merkezli, düzgün dairelerden oluşan kalseduan topaklarına akik denir. Bu topaklar silisli toprakların bıraktıkları çökeltmeler sonucu oluşur. Tabakalarda farklı renkler oluşabilir Siyah, beyaz, gri damarlı ve çok farklı renklere sahiptirler (Meriçboyu,

2001, s.20). Günümüzde yalnız kuyumculukta ve tespih yapımında kullanılır (Sözen & Tanyeli, 2003, s.15).

2.3.1.15. Kalseduan

Adını İstanbul'un Kadıköy ilçesinin antikçağdaki adından (Kalkhedon) alan Kalsedon, kuvars ve opal liflerine sahip, maviden beyaza giden çeşitli tonlarda bir silis yumrusudur. Yarı değerli bir süs taşı olarak kuyumculukta sıkça kullanılır (Türe & Savaşçın, 2000, s.77).

2.3.1.16. Opal

Silikat ve silikatlı taşların, sıcak suyun etkisiyle değişime uğramasından meydana gelen kristobalitin mikrokristal türüdür. Değişik renklerde yağlı ve camsı bir görünüme sahiptir (Türe & Savaşçın, 2000, s.137). En beğenilen ve tutulan süt rengindeki beyaz opaldir (Köroğlu, 2004, s.7).

2.3.1.17. Kaya Kristali (Necf)

Renksiz ve saydam bir taş olan Necf kuvars ve silikon içerir. Sert, soğuk ve çift kırılımlı olan bu taş Türkiye'de Çatalca, Kazdağı ve Karacadağ'da çıkarılır (Meriçboyu, 2001, s.20).

2.3.2. Kuyumculukta Kullanılan Teknikler

Maden sanatı teknikleri, bu sanatın malzemesi olan madenlerin kendine has özelliklerinin keşfedilmesiyle ortaya çıkmıştır (Erginsoy, 1978, s.7). Bir kuyumcu ustası herhangi bir takıyı yapabilmesi için maden, tel ve ya kalıplara ihtiyaç duyar. Kuyumcu ustası bu malzemeleri kullanarak takıyı yapmakta veya süslemektedir. Yapım ve süsleme teknikleri İlk Tunç Çağı'ndan beri bilinmekte ve uygulanmaktadır. (Meriçboyu, 2001, s.28-35). Kuyumculukta en çok kullanılan yapım ve süsleme tekniklerinden bazıları şunlardır

2.3.2.1.Dövme Tekniği

Dövme tekniği, doğal madenlerin ilk keşfedilmesinden sonra kullanılan en eski maden sanatı tekniğidir. Madenin ısıtılarak yumuşatılması keşfinden sonra bazı madenlerin dövülerek şekillendirilmesi mümkün olmuştur (Erginsoy, 1978, s.11). Anadolu'da ufak ve yassı biçimde olan tabii bakır parçalarından dövme tekniği uygulanarak iğne, biz, kanca gibi aletler ve bazı süs eşyaları yapılıyordu. Doğal bakırdan sonra bulunan altın, gümüş, elektrum gibi yumuşak madenlerin soğuk haldeyken çekikle şekil verilmesi daha kolaylık olmaktadır (Erginsoy,1978, s.11)

Şekil 10. Urartu dönemine ait dövme tekniğiyle yapılmış küpe örneği (Er, 2012, s.197).

2.3.2.2. Döküm Tekniği

Eritilen madenlerin istenilen özelliklerde hazırlanmış kalıplara dökülerek şekillendirilmesine döküm işi denir. Dövme tekniğine göre daha kolay ve fazlaca ürün çıkarılan bir tekniktir. Çok eski çağlardan beri bilinen bu teknik dövme tekniğiyle beraber kullanılmış yine bu teknikle havan, mangal, ayna ve şamdan gibi ürünler yapılmıştır.(Erginsoy,1978, s.25).

Şekil 11. MÖ 8. yüzyıla ait döküm tekniğiyle yapılmış altın başlı bronz bilezik (Er, 2012, s.205).

Takıların yapımında sıkça kullanılan teknik döküm tekniğidir. Dolu döküm ve içi boş döküm olarak iki şekilde yapılmaktadır. Farklı dönemlere ait takıların yapımında kullanılmış açık taş kalıplar da vardır (Koroğlu,2004, s.9).

2.3.2.3. Tornada Çekme

Çömlekçi çarkına benzer bir prensipte çalışan torna tezgâhında da yuvarlak madeni levhalar kullanılarak içi boş eserler yapılabilir. MÖ 4. yüzyıldan beri kullanılan bir teknik olan tornada çekme usulü daha çok seri halinde üretilen eserlerin yapımında kullanılmıştır (Erginsoy, 1978, s.27-28).

2.3.2.4.Madeni Parçaları Birleştirme Tekniği

Dövme veya döküm tekniği uygulanarak birkaç parça halinde hazırlanan madeni eserlere perçin, lehim veya kaynak usulleriyle birleştirme işlemi yapılır (Savaşçın & Türe, 1986, s.17).

2.3.2.4.1. Perçinleme Tekniği

Perçin çivileri yardımıyla 2 madeni eserin birleştirilmesine perçinleme denir. Perçin çivilerininin gireceği delikler, ucu sivri bir aletle açılır. Birleştirilecek olan delikli kenarlar,

birbirlerinin üstüne bindirilecek şekilde düzenlenip, perçin çivileriyle tutturulur. Perçinleme bakraç, kazan ve mangal gibi büyük boy malzemelerde kullanılmıştır (Erginsoy, 1978, s.29).

2.3.2.4.2. *Lehimleme veya Kaynaklama Tekniği*

Lehim, erime sıcaklığı düşük olan bir maden alaşımıdır. Lehim olarak kullanılan madenin erime sıcaklığı, yapıştırılacak madenin erime sıcaklığından düşük olmalıdır (Erginsoy, 1978, s.29). Temel kuyumculuk teknikleriyle oluşturulan takı parçalarını birbirine bağlama da ana yöntem lehim kaynak işlemidir.Saf altın hariç diğer metallerde lehim işlemi için yüzeyin ısıtılması sırasında meydana gelen oksidasyon kaynaşmayı engellemektedir. Bunu engellemek için birleştirici kullanılmaktadır (Türe& Savaşçın, 2000, s.56).

2.3.2.5. *Kabartma (Repousse) Tekniği*

Kabartmalar, maden tabakasını dıştan veya içten ya da her iki şekilde çekiçlemek suretiyle elde edilebilir. Gerçek kabartma tekniği içten çekiçleyerek yapılır. Her iki kabartma usulünde de esas amaç düz olmayan bir yüzey oluşturarak ışık ve gölge oyunu yapmaktır. Bu teknikle çalışan ustanın çeşitli şekillerde yuvarlak, kare, harf, yıldız vb. gibi uçları olur (Erginsoy, 1978, s. 34). Oldukça fazla el emeği ve uzun çalışma süresi gerektiren bir teknik olması sebebiyle,bu teknik sadece sanatsal çalışmalarda kullanılmaktadır. Anadolu bu tekniğe kakma, çarpma, çakma gibi değişik isimler verilmektedir(Savaşçın & Türe, 1986, s.15).

Şekil 12. Kabartma tekniğiyle yapılmış tepelik (Er, 2012, s.193).

2.3.2.6. Kalıpla Kabartma (Stampa Basma) Tekniği

Takılarda kullanılan desenlerin tekrarlanması isteniyorsa Repousse tekniği ile tek tek üretilmesi pratik bir yöntem değildir. Özellikle basit halk takılarında bunların seri olarak üretilmeleri gerekir (Savaşçın & Türe, 1986, s.16). Takıda kullanılan kabartma desenin, tekrarlanması halinde kullanılan tekniktir. Bu teknikte, kalın bir tunç çubuğun ucuna kabartılması istenen desenin negatifi, çelik aletler yardımıyla oyulur; sonra bu uç tavllanmış maddenin üzerine, kabartmanın yapılacağı yere konarak, çubuğun arkasına çekiçle kuvvetlice vurulur. Bunun sonucunda çubuğun ucundaki desenin negatifi olan oyuk, eserin üzerine pozitif rölyef olarak çıkar. Taşların, vazoların ağızlarını süsleyen friz şeklindeki kabartmalar bu şekilde yapılır (Erginsoy, 1978, s. 37).

Şekil 13. Kalıpla kabartma tekniğiyle yapılmış kolye (Türe & Savaşçın, 2000, s.33).

2.3.2.7. Ajur (Kesme-Delik İşi) Tekniği

Erginsoy (1978, s.37) bir çalışmasında bu tekniği “Madeni eserler üzerine kesici ve delici aletler kullanılarak delikli süslemelerin yapıldığı tekniğe ‘delik işi’, ‘kesme’ veya ‘ajur’ tekniği denir” şeklinde tanımlamıştır. Bu teknikte maden tabakası üzerine çizilen desenin zemin kısımları kesilerek çıkartılır, bazende zemin bırakılarak desenler kesilip çıkartılır. Bu kesilen kenarların pürüzleri giderilir. En eski kuyumculuk tekniklerinden biridir. Romalılar döneminden itibaren kullanılmaktadır. Bilezik yüzük gibi takılar ajur desenlerle süslenmiştir (Türe & Savaşçın, 2000, s.40).

Şekil 14. Ajur tekniğiyle yapılmış yüzük örneği (Er, 2012, s.177).

2.3.2.8. Telkari Tekniği

Telkâri tekniğinin tarihi M.Ö. 3. binlere kadar dayanmaktadır. Altın ve gümüş tellerden yapılan desenleme ve bu tellerin lehim yardımıyla bir başka maden zeminine tutturulmasına telkâri (filigre) tekniği denir. Telkâri sanatı Anadolu'daki en eski sanatlardandır. Önemli merkezleri Trabzon, Gaziantep ve Diyarbakır'dır (Eruz, 1993, s.34). Zor bir teknik olmamasına rağmen birçok parçanın uyumlu bir kompozisyon oluşturacak şekilde bükülüp kıvrılması ve çok ince bir kaynakla birleştirilmesi sabır ve ustalık isteyen bir iştir. Telkâri işçiliğinde kuyumculukta çift adı verilen pensler çok kullanıldığından bu teknik Anadolu'nun bazı bölgelerinde çift işi olarak da bilinmektedir (Türe & Savaşçın, 2000, s.38).

Şekil 15. Telkâri tekniğiyle yapılmış tepelik örneği (Er, 2012, s.184).

Sanat tarihi kaynakları Cumhuriyet döneminde telkârî yapan son ustanın ‘Bosnalı İsmet’ olduğunu yazıyor. Günümüzde modern telkaricilik vardır. Osmanlı ustaları hakkında hemen hemen hiçbir bilgi yoktur, onun yerine Edirne işi, Trabzon işi, Sivas işi gibi isimlerle anılır bu ustalar (Sakaoğlu & Akbayar, 2000, s.122).

2.3.2.9. Savat (Niello) Tekniği

Madeni eserlerin veya gümüş eşyanın yüzeylerini süslemek için, çelik kalemle açılanoyuklara bakır, kurşun ve kükürtten oluşan bir karışım konarak elde edilen siyah çizgiler ve bu çizgilerle yapılan tezyinattır (Payzın, 1985, s. 46).Niello, Latince siyah demek olan ‘nigello’ kelimesinden gelmektedir. Orta Asya maden sanatında büyük ölçüde kullanılmıştır. İslam maden sanatında kullanılan Niello’nun karışımı şu şekildedir: Dört ölçü kükürt, bir ölçü bakır ve bir ölçü kurşundur (Erginsoy, 1978, s. 43).

Şekil 16. Savat tekniğiyle yapılmış kolye ucu (Er, 2012, s.134).

2.3.2.10. Yıldızlama ve Kaplama Tekniği

Metallerin üzeri ya çok ince altın levhaların çekiçlenmesi ya da zar gibi ince altın varakların yapıştırıcı ile yapıştırılmasıyla yapılır. Madeni eserler kimyasal yollarla altınla kaplanabilir. Yıldızlama, bir cıva- altın alaşımı olan malgama ve ısının kullanıldığı kaplama tekniğine denir (Erginsoy, 1978, s.47). Altının az bulunması ve çok değerli bir metal olması nedeniyle birçok eşya altından yapılmamış ama altın görünümü verme

arzusürekli olmuş ve bunun sonucunda kaplama diğer adıyla ‘tombaklama’ yöntemi ortaya çıkmıştır (Kayaoğlu, 1992, s.31).

Bu tekniğin Osmanlı dünyasına girişi çok sonraları batıdan olmuştur. Avrupa’da altın görünümü verme amacıyla bakır üzerine sıvama yapıldığı bilinmektedir. 16 ve 17. yüzyıllarda para darlığı çeken Osmanlılarda bu teknik çok revaçta olmuştur (Sakaoğlu & Akbayar, 2000, s.129).

2.3.2.11. Mıhlama (Değerli, Yarı Değerli Taşlarla Süsleme Tekniği)

Osmanlı döneminde daha çok altın ve gümüş üzerine mıhlama yapılmaktadır. Tırnaklı ve tırnaksız olarak iki şekilde yapılır. Tırnaksız mıhlamada taş yuvaya yerleştirilirdik ten sonra kenarları sıvanarak sabitleştirilmektedir. Tırnaklı mıhlamada taş hazırlanan yuvaya yerleştirildikten sonra tırnaklar taşın üzerine yatırılmaktadır (Acar,2005, s.111). Osmanlı dönemi gümüş mıhlamaları arasında ilk sırayı kemerler, kemer tokaları, hamailer, tepelikler, enli bilezikler ve kılıç kınları yer alır. Topkapı Sarayı hazine dairesinde saklanan cülus ve bayram tahtı altın mıhlama eserleri arasında ilk sıradadır (Sakaoğlu & Akbayar, 2000, s.125)

Şekil 17. Mıhlama tekniğiyle yapılmış kolye ucu (Er, 2012, s.130).

2.3.2.12. Güherse (Granülasyon) Tekniği

Metal işlemeciliğindeki gelişme takıları küçültmüş ve detay önemli olmuştur. Çalışmalar inceldikçe, çok zaman alan kakma tekniğinden vazgeçilmiştir. Bunun yerine, içi dolu

küçük küreciklerin metal yüzeyi bezemesiyle takı yüzeyinde kompozisyonlar oluşturmak şeklinde tanımlanan güverse tekniği kullanılmaya başlanmıştır (Savaşçın & Türe, 1986, s.26).

Şekil 18. Güverse tekniğiyle yapılmış takı örneği(Türe & Savaşçın, 2000, s.45)

Urartular döneminde fibulalarda yoğun olarak kullanılan bu teknik günümüzde tepeliklerde, kolyelerde, kemer tokaları ve bilezik gibi takılarda kullanılır olmuştur. (Er, 2012, s.23).

2.3.2.13. Kazıma- Çalma Tekniği

Altın, gümüş, bakır, tunç ve pirinç eserlerinin ön yüzüne bir desenin kazınarak yapılması işlemine kazıma tekniği denir. Kazıma da kalın levha ile çalışılabilir. Keskin uçlu bir kalem desenin üzerinde eğri tutularak arkasından çekiçle vurulmakta ve desen oyulmaktadır (Meriçboyu, 2001, s.37).

Şekil 19. Kazıma tekniğiyle yapılmış takı örneği (Karagöz, 2013, s.47).

Ucu küt çelik kalemin, desene uygun bir biçimde çekiç yardımıyla vurulması yoluyla metal yüzeyinin açılması yapılan tekniğe çalma tekniği denir. Bu teknikte önemli olan metalden parça koparmamaktır. (Gürsoy, 2014, s.79).

2.3.2.14. Kakma Tekniği

Madeni eserlerin üzerine açılan yuva ve çukurların içine başka cins ve renkte madenler kakılarak elde edilen süslemeye kakma tekniği denir. Kakma tekniğinde esas olan eserin madeniyle kontrast yapacak, eseri renklendirecek diğer bir malzemenin kullanılmasıdır. Madene maden kakma yöntemiyle süsleme geçmişte yakın doğuda bilinmekteydi. Mezopotamya'da Ur Kral mezarlarında (MÖ 2600) kakma tekniğiyle süslenmiş baltalar ve mızrak uçları bulunmuştur (Erginsoy,1978, s.39).

Şekil 20. Kakma tekniğiyle yapılmış ok atma yüzüğü (Karagöz, 2013, s.89).

Tavlama, soğutma, zaç yağında temizleme, tehirlleme ve parlatma gibi aşamaları olan kakmacılık günümüzde modern tekniklerle yapılmaktadır (Sakaoğlu & Akbayar, 2000, s.124).

2.3.2.15. Kalem İŖi Tekniği

Çelik bir kalemle metal yüzeyini derin izler açarak desen oluŖturma tekniğine kalem iŖi tekniği bu iŖi yapan ustalarada kalemkâr denir. (Türe ve Savaşçın, 2000, s.41).kalem iŖi tekniği Tunç Çağı'nın baŖından beri altın ve gümüş metallerin yüzeyinde kullanılmasına rağmen çok fazla rağbet gören bir teknik değildir (Gürsoy, 2014, s.79).

Ŗekil 21. Kalem iŖi ve Savat tekniğiyle yapılmıŖ kolye ucu (Er, 2012, s.139).

2.3.2.16. Minencilik Tekniği

Mine, toz cam ve metal oksit karıŖımından yapılır. Mine için kullanılan toz cam, içinde %50 oranında çakmak taŖı veya kum, %35 oranında kırmızı kurŖun ve %15 oranında soda veya potas bulunan yumuŖak bir cam bileŖimidir. Bu karıŖım su ile karıŖtırılıp macun kıvamına gelince, yuvalara doldurulur ve fırınlanır (Erginsoy, 1978,44).Isı ile eriyen karıŖım, madene yapıŖarak parlak ve renkli mine dolgusunu oluŖturur (Eruz, 1993, s.33).Keltler ve Roma döneminde kullanılan bu teknik, Bizans döneminde doruk noktasına ulaŖmıŖtır (Bingöl, 1999, s.27).

Şekil 22. Minecilik tekniğiyle yapılmış yüzük (Karagöz, 2013, s.103).

2.3.3.Osmanlı Dönemi Takılarında Kullanılan Motifler

Desenleri oluşturan motifler, ait olduğu toplumun gelenek ve göreneklerinin yanı sıra; inançlarının da sanat simgesi ve temsilcisi olmuştur (Keskiner, 1988, s.19).Takı kullanımında, süslenme ile fayda ayrılmaz iki unsurdur. Bu yüzden takılarda kullanılan motifler oldukça önemlidir.Osmanlı dönemi takılarında kullanılan motifler şunlardır.

2.3.3.1. Bitkisel Motifler

Türkler, yaptıkları eserlerdeOrta Asya'dan Anadolu'ya kadar her yerde bitkisel motifleri süsleme amacıyla kullanmıştır. Osmanlı Devleti zamanında ise bitkisel bezeme çalışmaları zirveye ulaşmıştır. Birbiri içine girerek ağ oluşturan dal ve yaprakların stilize edilmiş biçimleri Osmanlı bezemelerinin özgün yapısını sergilemektedir.Takılarda, çiçekler, yapraklar, dal ve ağaçlar sıkça kullanılmıştır. Takılarda bitkisel motifler doğadaki hallerine benzer şekilde kullanılmış bazen de kökeni belli olmayacak şekilde stilize edilerek tek başlarına ya da diğer süsleme unsurlarıyla beraber kullanılmıştır (Kılıçkan, 2004, s.24).

2.3.3.2. Hayvansal Motifler

Türkler, bilhassa Hun ve Uygur dönemlerinde uzak doğu uluslarına aitefsanevi ve mitolojik hayvan biçimlerinden esinlenmiş, eserlerinde bu öğeleri stilize ederek kullanmışlardır (Kılıçkan, 2004, s.29). Geleneksel gümüş kadın takılarındaki hayvansal motifler, stilize edilmiş hayvanşekilleridir. Genellikle çiçek, yaprak motifleri ile iç içe bulunmaktadır (Özbağı, 1989, s.31).Orta Asya'da yaşayan Türkler, çoğu zaman

hayvanları, kuvvet, bereket, iyilik,kötülük gibi kavramların sembolleri olarak görmüşler ve sanat eserlerinde bu motifleri kullanmışlardır. Kuzey Afrika'da balık motifi sembolik bir anlam taşır. Balık nazara karşı korunma sağlamak üzere bir muska mücevher olarak da yaygın olarak kullanılmıştır. Tunus'ta broşlar, bilezikler ve halhaller geline hediye edilecekse geleneksel olarak balık motifleriyle süslü olurdu. Hayvan motiflerinden kuşlar takılarda önemli bir yer sahiptir. İslam inançlarına ait bazı metinlerde, cennette bulunan Tuba ağacı üzerinde cennet kuşlarının bulunduğu belirtilir. Kökeni Orta Asya olan ve kelime anlamı Anadolu olan rumiler, hayvanların kanat, kol bacak gibi ayrıntılarının kullanılmasıyla oluşmuş motifler 11. yy'da Selçuklular tarafından kullanılmaya başlanmış İslam'ın da etkisiyle hayvansal görünümünü kaybetmişlerdir (Keskiner,1988, s.20-24).

2.3.3.3. Geometrik Motifler

Genel olarak evrenin sonsuzluğunu sembolize eden geometrik form veya motifler anlam yüklü motiflerdir (Özbağı, 1989, s. 33). Geometrik motifli bezeme çalışmalarına Selçuklular döneminde sık rastlanılmıştır. Geometrik öğelerle yapılan bezemelerin temelinde simetrik düzenlemeler egemendir. Simetrik düzenlemeler, insan üzerinde monoton bir etki yaptığı için rahatlatıcı bir yönü bulunmaktadır (Kılıçkan, 2004, s.22-24).

Takılarda üçgen, kare, daire, eşkenar veya baklava, yıldız motifleri yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Hz. Süleyman'ın mührü olan altı köşeli yıldız şekli takılarda motif olarak çok sık kullanılmıştır. Türkler, bu motifi Hz. Süleyman'ın hatırasını yaşatmaktan başka, bazen manevi bir güç olarak, bazen devamlılık, bazen maddi iktidar, bazen de gizli güçleri olduğunu düşünerek Mührü Süleyman motifini takılar üzerine işlemiştir (Kuşoğlu, 1998, s.125).

2.3.3.4. Sembolik Motifler

Sembolik motifler bir şeyi simgelemek yada bir fikir uyandırmak amacı taşıyan ve kökeni inançlara dayanan motiflerdir. Geleneksel gümüş kadın takılarında yoğun biçimde görülür. Takılarda kullanılan el (Hz. Fatma'nın Eli) motifi, sadakati ve bereketi sembolize etmektedir. Takılarda kullanılan bir diğer motif ise göz motifidir, göz motifi üçgen, eşkenar dörtgen ve daire şeklindedir. Nazara karşı kullanılan göz motifi, geleneksel gümüş kadın takılarında yoğun olarak kullanılmaktadır (Özbağı, 1989, s.38-43). Bu motiflerin yanında

Türk süsleme sanatında da kullanılan ay, güneş ve yıldız gibi motifler ile yazılı motifler (tuğralar, fantezi yazılar, İslam yazıları) gibi motifler takılarda sıkça kullanılmıştır (Kılıçkan, 2004, s.31).

2.3.4.Takı Çeşitleri

Takıları vücutta kullanıldıkları yere göre baş takıları, boyun ve göğüs takıları, el ve kol takıları, ayak ve beden takıları olarak çeşitlendirmek mümkündür.

2.3.4.1. Baş Takıları

Alınlık: İnce bir kumaşın üzerine altın, gümüş, pul, boncuk, inci gibi süs ürünleriyle süslenmiş alna takılan süs eşyasıdır. Fesin alt kenarına tutturularak kullanılabileceği gibi, bazı yörelerde çene altından geçirilerek alnın her iki yanından fese tutturularak da kullanılır ki buna da“çenelik” adı verilir (Özbağı, 1995, s.52).

Fes Süsü: Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde baş süslemelerinde fesin ön kısmındanyanlara doğru takılan bir takıdır. Üçgen, daire ve değişik motiflerin, zincir vepenezlerle süslenmesiyle oluşur (Özbağı, 1995, s.51).

Küpe: Kulak memesine süslenme amaçlı genellikle madenden yapılan takılardır. Genellikle kadınların taktıkları küpeyi eski dönemlerdeerkekler de maddi ve manevi köleliğin simgesi olarak kullanmaktaydı (Kuşoğlu, 1998, s.52).

Tepelik: Anadolu kadın başlıklarında, daire şeklinde genellikle fes üzerinde kullanılan ya da bazen doğrudan bir başlık gibi saç üzerine yerleştirilen tepelikler sık rastlanılan bir süsleme ögesi olmuştur (Özder, 1999, s.73). Dairenin etrafında ise zincirlere tutturulmuş penez ve boncuklar vardır. Kadının sosyal ve ekonomik durumuna göre altın veya gümüş paralarla dizilmiş, çeşitli taşlarla süslenmiştir (Ürün, 2013).

Toka: Saçları toplamak ya da süslenmek amacıyla saça takılan takı.

2.3.4.2.Boyun ve Göğüs Takıları

Kolye (Gerdanlık): Kolye, değerli taş veya madenden, boncuktan veya altın paralardan yapılmışolan ve boyna takılan takıdır. Boynun omuzlarla birleştiği kısımda kullanılan, fazlaşağıya sarkmayan kolyelere gerdanlık denilir (Demirbağ, 1996, s.66).

Madalya (Nişan): Kazanılan bir savaşın ya da önemli bir hadisenin anısı olmak üzere, genellikle altın ve gümüşten yapılanve hak edenlere verilen nişanın adı (Kuşoğlu, 1998).

Hamail (Amulet): Nazarlık veya muska amacı taşıyan takı (Türe, 2002, s.134).bazı bölgelerde adı cevşen olarak da geçer (Çoruhlu, 2008, s.122). Başlangıçta sadece tılsım amacıyla yazılmış olan yazıların korunması için yapılan muska ve hamaylı mahfazaları, zaman içinde hanımların güzel görünmek için ve daha sonraları ise içine bir şeyler yazdırdıkları takılar halini almıştır(Kuşoğlu, 1998, s.59).

Broş: Genelde oval, kare, yuvarlak, dikdörtgen formlarda görülen, elbise üzerine düzyada çengelli iğne ile takılan takılardır (Özbağı, 1995).

2.3.4.3. El ve Kol Takıları

Bilezik: Bilezik, kadınların kol bileklerini süslemek için kullandıkları halkaya denir. Çok eski bir süs takısı olan bilezik, eski çağlardan itibaren kullanılmaktadır. Tellerin bükülmesi ile yapılan bileziklere burma, akıtmalı olanlara akarsu veya akıtma, dilimli bileziklere dilmiş, savatlılara kabara, bir tel durumunda olanlara şeve, boncuk dizilerine tor ya da yandım ve başka kimi çeşitlerine de yedek adı verilmiştir (Kuşoğlu, 1994, s.34).

Yüzük: Parmağa takılan ve bir mensubiyeti, bir nişanı belirten her nevi taşlı ve taşsız parmak takısıdır (Kuşoğlu, 1998, s.96). Geçmişte yüzükler mühür olarak kullanılmış, güç ve onur belirtmiştir (Özbağı, 1995).

2.3.4.4. Ayak ve Beden Takıları

Halhal: Kadınların ayak bileklerine taktıkları halkadır. Anadolu'da, genelde Güneydoğu Bölgesinde yaygındır (Bingöl, 1999, s.35).

İğne: Elbiseleri sabitleme amacıyla kullanılmıştır. Elbise tarzlarının değişmesiyle unutulup gitmiştir. İğneler toplumdan topluma uzun, kısa, dalgalı, kordonlu, asimetric, spiral vb. şekillerde yapılmıştır (Vitello, 1995, s.454).

Kemer ve Kemer Tokaları: Bele dolanarak ve genellikle toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan kuşaklara kemer denir. Kalın derili ve kalın gümüş tokalı kemerler tarlada ya da ağır işlerde çalışırken, bel incinmesin diye takılır (Payzın, 1985).

Pazubend: Pazı bağı veya kol bağı anlamına gelmektedir. Dirsekle omuz arasında kalan kısma takılan halka şeklinde takılardır (Kuşoğlu, 2006, s.38).

Saat Kösteği: Erkeklerin saat ucuna taktıkları zincirlerdeki sőslemeli parçalardır. Yeleğin üzerine tutturulan gőmőř zincirdir (Aras, 1996, s.25).

Zincir: Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ(Kaplan, 2013, s.78).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Anadolu takıları ve Osmanlı dönemi takılarıyla ilgili bu güne kadar birçok çalışmayapılmıştır. Bu çalışmanın diğerlerinden farkı 19 ve 20. yüzyılda yapılan ve sadece Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan Osmanlı dönemi takılarını konu almasıdır. Bu çerçeveden bakıldığında, çalışmada Osmanlı takı sanatının belirli bir dönemini incelemesi bu çalışmayı daha güvenilir yapmaktadır. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin gerileme ve yıkılma sürecinde yapılan takı sanatı hakkında, birtakım bilgilere ulaştırması bu çalışmayı farklı yapmaktadır. Konuile ilgili ulaşılabilen kaynakların özetlerişu şekildedir.

Özbağı (1989) tezinde, Ankara Etnografya müzesinde bulunan151 adet gümüş kadın takısını incelemiş ve bunların özelliklerini bilgi formları kullanarak açıklamıştır. Çalışmada takılarda kullanılanaraç gereçler, yapım teknikleri ve takılarda kullanılan motifler hakkında da bilgi verilmiştir.

Erkaplan (2001), “Eskişehir ili merkezinde Lüle taşından üretilen takı örnekleri ve yeni tasarımlar” adlı araştırmasında Eskişehir ilinde Lületaşından üretilen takıları incelemiş ve katalog oluşturmuştur. Ürün örneklerini, kullanılan araç-gereç, uygulanan teknik, desen ve form özellikleri bakımından incelemiş, katalogda yer alan örneklerden esinlenerek yeni tasarımlar hazırlamış ve uygulamıştır.

Aral (2005) çalışmasında Konya il merkezinde bulunan madeni takıları incelemiş ve bu takıların bulunduğu yerleri, kullanım yerleri, yapım teknikleri, yapımında kullanılan malzemeleri ve süsleme teknikleri hakkında bilgiler vermiştir.

Büyük yazıcı (2008) çalışmasında, Trabzon ilindeki kazazlık, telkâri ve hasır örücülüğü konularında incelemelerde bulunmuş, kuyumculuk hakkında genel bilgiler vererek Trabzon ilindeki telkâri tekniğini geçmişten günümüze kadar olan sürecini açıklamıştır. Ayrıca Trabzon ili altın işlemeciliği ve hasır örücülüğü hakkında bilgiler vermiş,100 adet gümüş,

altın işleme ürünlerini ve özelliklerini fotoğraflayarak bilgi formları oluşturmuş ve yeni tasarımlar yapmıştır.

Kamiloğlu (2009) çalışmasında, Mardin ilindeki gümüş işlemeciliğini geçmişten günümüze kadar olan süreçte ayrıntılı bir şekilde açıklayarak gümüş işlemeciliği hakkında genel bilgiler vermiş ve gümüş işlemeciliğinde telkâri takı yapım aşamalarını, teknikte kullanılan malzeme ve motif bilgileri hakkında bilgi verilmiştir. Mardin ilinde telkâri tekniğiyle yapılan gümüş ürünler giyim aksesuarı ve ev aksesuarı şeklinde sınıflandırarak, ürünlerin özelliklerini ve kullanım alanlarını fotoğraflarla açıklamıştır. Çalışma kapsamında 112 adet telkâri ürünün bilgi formlarını hazırlayarak, bu ürünlerin özelliklerini bilgi formalı şeklinde düzenlemiş ve konuya öneriler getirmiştir.

Özdemir (2010) çalışmasında Beypazarı telkâri işlemeciliğini incelemiştir. Çalışmada telkâri tekniği ile yapılan bir ürünün yapım aşamaları; tel çekimi, model hazırlama, şekil verme, birleştirme, kaynak, ağartma ve parlatma ayrıntılı olarak analiz edilip, fotoğraflarla sunulmuş, 50 adet takı örneği de bilgi formlarıyla açıklanmıştır.

Karagöz (2013) çalışmasında Topkapı Sarayı Müzesi ve Türk ve İslam Eserleri Müzesinde bulunan Osmanlı dönemine ait takılarını incelemiştir. Araştırmada; İstanbul ve araştırma yapılan müze hakkında bilgiler verilmiş; el sanatları, kuyumculuk sanatı ve kuyumculukta kullanılan malzeme ve teknikler ile ilgili bilgilere değinilmiştir. Topkapı Sarayı Müzesi ve Türk ve İslam Eserleri Müzesinde görev yapan sanat tarihçi ve görevlilerle görüşme yapılmış ve bu müzelerde bulunan 70 adet takının bilgi formu oluşturulmuş ve değerlendirilmiştir.

Şekerci (2014) çalışmasında, İstanbul ilinde Kapalı Çarşı civarında yapılan gümüş eşya işleme sanatının üretim tekniklerini, kullanılan araç-gereçleri, üretilen ürün türlerini, üretim yapan ustaların niteliklerini incelemiştir. Gümüş eşya işlemeciliği ile üretilen 100 adet ürün incelenmiş ve bilgi formları oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında gümüş eşya ürünlerden esinlenilerek 10 adet özgün gümüş eşya tasarımı hazırlanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma var olan durumu araştırmaya yönelik olması nedeniyle betimsel bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takıları oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Konya Etnografya Müzesi'nden seçilen, 19 ve 20. yüzyıla ait 86 adet Osmanlı takısı oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada yararlanılmak üzere ilgili literatür incelenmiş, konu ile ilgili tez, kitap, makale ve diğer kaynaklar taranmıştır. Konya Etnografya Müzesi'ne gidilerek 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takılarının bulunduğu koleksiyon incelenmiştir. Araştırma örneklemini oluşturan takılardan katalog oluşturabilmek ve belgeleme yapabilmek için müze envanter kayıtlarından faydalanılarak bilgi formu geliştirilmiştir. Bazı takıların ölçülerine ulaşamadığından ölçü bilgileri verilememiştir. Osmanlı dönemi takılarının 19 ve 20.

yüzyıla ait oldukları müze yetkililerinden teyit edilmiştir. Müzede fotoğraf çekimine izin verilmiş, müzenin arşivinden gerekli görsel destek ve envanter numarasına ait bilgiler sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Literatür taramasında, kuyumculuk sanatı hakkında elde edilen bilgiler belirli başlıklar altında toplanarak, araştırmanın kavramsal çerçevesi belirlenmiştir. Çalışmada hazırlanan bilgi formlarında 86 adet Osmanlı takısında kullanılan malzeme ve teknikler ile takıların kompozisyon ve motifleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın amaçlarında verilen sorulara cevap bulmak için örneklem grubundaki takılar incelenerek bilgi formu oluşturulmuştur. Bilgi formlarından elde edilen bilgiler tablo haline getirilerek yüzde (%) ve frekansları (*f*) hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takı örnekleri; ilgili koleksiyon, ait olduğu yüzyıl, kullanılan yapım ve süsleme teknikleri ile desen ve kompozisyon özellikleri açısından tanıtılacaktır.

4.1. Bilgi Formları

Araştırma kapsamında Konya Etnografya Müzesinde bulunan 86 adet takı incelenmiş olup ürünlerin teknik, malzeme, motif, kompozisyon özellikleri ve takıların ölçüleri detaylı bir şekilde form altında verilmiştir. Bilgi formu araştırma amaçları doğrultusunda, müze envanter bilgilerinden yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Bilgi Formu 1

Şekil 23. Tepelik

Bilgi Formu	:1
İnceleme Tarihi	:14.04.2015
Envanter No	:1990
Ürünün İsmi	:Tepelik
Ürünün Cinsi	:Bafûn
İlgili Koleksiyon	:Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	:Osmanlı 19. yy
Boyutu	:11 cm (çap)
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Telkâri
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	:Bafûn malzemeden yapılmış olup bombeli ve daireseldir. Ana plaka üzerine telkâri tekniğiyle yapılmış ve üzerinde Mühr-ü Süleyman motifi bulunan ayrı bir parça ve ortada yarım küre şeklinde bombeli ve üzeri küçük toplar ve telkâri işlemeli parça, bir halka ve ondan geçirilerek bükülmüş madeni çubukla sabitlenmiştir. Yıldız üzerine mavi, kırmızı ve yeşil taşlar yerleştirilmiş olup 2 tanesi eksiktir. Kenarlarında zincirlerden sallantılar mevcut olup bazıları eksiktir. Oksitli durumdadır
Kaynağı ve Tarihi	:M. Tevfik Arıkan-11.10.1974

Bilgi Formu 2

Şekil 23. Tepelik

Bilgi Formu	: 2
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1993
Ürünün İsmi	: Tepelik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: 10,5 cm (çap)
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	: Telkâri
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен yapılmış olup bombeli ve daireseldir. Bombeli plaka üzerine telkâri tekniğinde yapılmış ve altı kollu yıldız ve yıldızkollarında damla şeklindeki yuvalara mercan taşları yerleştirilmiştir. Ortaya telkâri tekniğinde dilimli rozet yerleştirilmiş olup kenarlardaki sallantıları eksiktir. Üzerinde tamir izleri, yüzeyde kararma ve oksitlenme, bazı kısımlarında ise kırık ve eksiklikler vardır
Kaynağı ve Tarihi	: M. Tevfik Arıkan-11.10.1974

Bilgi Formu 36

Şekil 24. Tepelik

Bilgi Formu	: 3
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 5
Ürünün İsmi	: Tepelik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: 10,8 cm (çap)
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	: Telkâri
Kullanılan Motif	: Geometrik (Yıldız)
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен yapılmış olup bombeli ve daireseldir. Üzerinde altı kollu yıldız ve yıldız kollarının ortasındaki yuvalara kırmızı, yeşil ve mavi renk taşlar yerleştirilmiştir. Kollar arasında kalan yerlerde madeni toplar montelidir. Ortasında telkâri tekniğinde yarım küre rozet vardır. Sallantıları eksik olup üzerinde tamir izleri mevcuttur. Oksitli durumdadır.
Kaynağı ve Tarihi	: M. Tevfik Arkan-11.10.1974

Bilgi Formu 4

Şekil 25. Tepelik0

Bilgi Formu	: 4
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1991
Ürünün İsmi	: Tepelik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: 10,5 cm (çap)
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	: Telkâri, Mıhlama
Kullanılan Motif	: Geometrik (Yıldız), Sembolik
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен telkâri tekniğinde daire şeklinde yapılmış olup bombelidir. Üzerinde altı kollu yıldız ve yıldız kolların ortasındaki yuvalara kırmızı ve yeşil renk taşlar yerleştirilmiştir. Ortasında telkâri tekniğinde yarım küre rozet vardır. Kararmış ve oksitlenmiş durumdadır.
Kaynağı ve Tarihi	: M. Tevfik Arıkan-11.10.1974

Bilgi Formu 5

Şekil 26. İğne

Bilgi Formu	: 5
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 7245
Ürünün İsmi	: İğne
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 7,6 cm, Genişlik 1,3 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Mıhlama, kakma
Kullanılan Motif	: Bitkisel (Koza)
Kompozisyon	: Çelik iğnenin bir tarafına bafûn veya gümüş malzemedен yapılmış daire şeklinde topuz monte edilmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Şükrü Şengönül-14.04.2011

Bilgi Formu6

Şekil 27. Kolye

Bilgi Formu	: 6
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2823
Ürünün İsmi	: Kolye
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Zinciruzunluğu 18 cm, Çap 5,4 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Pres yapım tekniği, Zincir
Kullanılan Motif	: Tuğra, yıldız, bitkisel(zeytin dalı)
Kompozisyon	: Kolyenin her iki yüzü de çember bordürleriyle ayrılan üç çember sahaya en dışta Arapça yazı yazılmış, ortada çifte zeytin dalı ve ay yıldız, içteki dairede de tuğra vardır. Bordürler çizgi, nokta ve zincir bezemelidir.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya-18.12.1980

Bilgi Formu 7

Şekil 28. Saç Takısı

Bilgi Formu	: 7
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2600
Ürünün İsmi	: Saç Takısı
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Maksimum Boy10 cm, Maksimum Çap 6,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Telkâri
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Birbirine menteşeli iki tel parçasının yukarıda kalan kısmı, üzeri taşlı bir çengel halka ile tutturulmuştur. Altta kalan yarım çember tel üzerine simetrikiki taş, taşlar arasında üç adet top vardır. Taşlarla toplar arasında üçer delikli halkalar mevcuttur. Takı genel olarak oksitlenmiş durumdadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ali Bakır-17.11.1978

Bilgi Formu 8

Şekil 29. Saç Takısı

Bilgi Formu	: 8
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2969
Ürünün İsmi	: Saç Takısı 1 çift
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Boy 7,6 cm, Maksimum En 0,9 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Savat Tekniği
Kullanılan Motif	: Geometrik
Kompozisyon	: Savat tekniği ile gümüşten yapılmıştır. İnce şerit şeklinde kesilen tokenın orta kısmı biraz daha enli olup; ortadaki elips şekilli bezemenin ön ve arkasındaki boşluklar verev tırtıllı ve siyah savatlı sekizer çizgi bezemelidir. Gümüş tokenın arka yüzüne siyah boyalı çelik tel saç tokaları lehimlinmiş ve serbest kalan tarafın takılması için uç kısımlarına kancalar tutturulmuştur.
Kaynağı ve Tarihi	: M. Ali Sağlam-07.12.1982

Bilgi Formu 9

Şekil 30. Köstek Sallaması

Bilgi Formu	: 9
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1653
Ürünün İsmi	: Köstek Sallaması
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Maksimum Boy 23 cm,
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Telkâri
Kullanılan Motif	: Sembolik (Osmanlı Tuğrası)
Kompozisyon	: Üzerinde yedi sıra zincir takılı gümüş çubuğun üst kısmında hareketli askı halkası vardır. Zincirler altta aşağıya doğru genişleyen iki yan kenarı kıvrımlı kenarlı plakaya bağlanmıştır. Plaka üzerinde bir yüzde tuğra diğer yüzde usta mührü bulunmaktadır. Plakanın alt kısmında yedi sıra sallantı zinciri ve uçlarında küre şekilli kozalar olup üç âdetinin alt kısmı eksiktir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi-12.10.1973

Bilgi Formu 10

Şekil 31. Saat Kösteği

Bilgi Formu	: 10
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 5478
Ürünün İsmi	: Saat Kösteği
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı
Boyutu	: Uzunluk 90 cm,
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Mıhlama, Telkâri
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Sembolik (Tuğra ve ibad)
Kompozisyon	: Uçta toka askısına kadar üzerinde bir köprü olan 66,5 cm uzunluğunda iki sıra kalın zincir bulunmaktadır. Toka askısı, üzerinde Arapharfleriyle 'sah' yazısı yazan ve zincir halkaları takmaya yarayan menteşeli, üst kısmı halkalı bir parçadan oluşmaktadır. Toka üzerinde bitkisel bezemeli, bir tarafında dairesel şekil içerisinde tuğra, ibad ve 90 rakamı vardır. Arkasında da aynı bezemeler mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Macit Soylu-04.10.1991

Bilgi Formu 11

Şekil 32. Gümüş Zincir

Bilgi Formu	: 11
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2845
Ürünün İsmi	: Gümüş Zincir
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 45,5 cm,
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılmıştır. Zincir çift halkalı yuvarlak ve kalın örgülüdür. Ayar damgası yoktur. Yaylı askı çengeli gümüş değildir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan-10.08.1981

Bilgi Formu 12

Şekil 33. Sallantılı Takı

Bilgi Formu	: 12
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2677
Ürünün İsmi	: Sallantılı Takı
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Uzunluk 10,5 cm, Genişlik 3,3 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme Tekniği, Telkâri
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен telkâri ve dövme tekniğiyle yapılmıştır. Yuvarlak tabanlı ters konik formlu gerdanlık ortası takısıdır. Ortası yeşil taşlı çevresi yuvarlak telkâri süslemeleridir. Üst kenar ortasında askı halkası, alt kenar ucunda üçe zincirli üç grup sallantı vardır. Sallantıların ucu dövme süslemeli pulludur.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan-12.06.1979

Bilgi Formu 13

Şekil 34 . Nişan

Bilgi Formu	: 13
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 6573
Ürünün İsmi	: Nişan
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Çap 10,1 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Dövme Tekniği
Kullanılan Motif	:Sembolik (tuğra ve hilal)
Kompozisyon	: Sekiz kollu bombeli yıldız şeklinde gümüş malzemedен yapılmıştır. Orta kısmında yeşil renkli daire şerit içinde, gümüş hilal ve kırmızı zeminin ortasında Arap harfleriyle “Abdülaziz han” etrafında “Melikül Osmaniye .....” yazısı, arkada hilal ve yıldız içinde “Amire-i darphane” ve tuğra basılıdır. Arka kısmında iğne ve halkası mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Veli Naci Gezgin-10.06.2009

Bilgi Formu 14

Şekil 35. Madalya

Bilgi Formu	: 14
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 7170
Ürünün İsmi	: Madalya
Ürünün Cinsi	: Nikel-Mineli
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Maksimum uzunluk 5,5 cm, Kalınlık 0,6 cm
Kullanılan Malzeme	: Nikel-Mineli
Kullanılan Teknik	:Dövme Tekniği
Kullanılan Motif	:Sembolik (tuğra ve hilal)
Kompozisyon	: Beş kollu bombeli yıldız şeklinde nikel-mine malzemedен yapılmıştır. Ortası hilal şeklinde kollar ve orta kısım kırmızı minelidir. Hilal içinde Abdülhamit tuğrası vardır. Arka kısmında takma iğnesi mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Şükrü Şengönül-30.12.2011

Bilgi Formu 15

Şekil 36 . Nişan

Bilgi Formu	: 15
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2921
Ürünün İsmi	: Mecidiye Nişanı
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19 yy
Boyutu	: Maksimum Çap 5,9 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Altın, Mine
Kullanılan Teknik	:Dövme Tekniği, Savatlama, Ajur
Kullanılan Motif	:Sembolik (tuğra, yıldız ve hilal)
Kompozisyon	: Çevresi beşli gruplar halinde saçak bezemeli olup, göbek kısmı altın kaplamadır. Yedi adet saçak bezemeler arasında yedi adet ay-yıldız vardır. Göbek üzerinde tuğra, çevresindeki dört kartuş üzerinde sırasıyla “Sadakat, hamiyet, gayret ve sene 1268” tarihi yazıları eski Türkçe olarak yazılmıştır. Yazılı bordür aynı zamanda vişne renk minelidir. Askı çengeli üzerinde ay-yıldız figürü yer almaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Konya Müzesi Sikke Seksiyonu- 20.01.1982

Bilgi Formu 16

Şekil 37. Nazarlık

Bilgi Formu	: 16
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4235
Ürünün İsmi	: Nazarlık
Ürünün Cinsi	: Pirinç
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20 yy
Boyutu	: Maksimum Uzunluk8,3 cm, Genişlik 7 cm
Kullanılan Malzeme	: Pirinç
Kullanılan Teknik	:Kazıma Tekniği
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Pirinç malzemedен yapılmıştır. El şeklindeki nazarlığın parmaklarında, ayasında Arap harfleriyle yazılmış eski yazı vardır. Parmaklar üzerinde aşağıdan yukarıya aya kısmında soldan sağa yazılan yazılar kazıma tekniğiyle yazılmıştır. Arka yüzüne şerit şeklinde kulp lehimlenmiştir. El şeklinde olduğu için pençe nazarlık denmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil- 28.09.1980

Bilgi Formu 17

Şekil 38. Yüzük

Bilgi Formu	: 17
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4408
Ürünün İsmi	: Yüzük
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 2,4 cm, Genişlik 4 cm, Halka Çap 2,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Cam Boncuk, Mercan
Kullanılan Teknik	:Telkari Tekniği, Kakma
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemedен yapılmıştır. Köprü şeklindeki kaşı telkâri süslemelidir. Üzerinde iki adet mercan, bir adet cam boncuk vardır. Beş adet halka kaşın altındaki deliklere geçirilmiştir. Kaş oynar durumdadır. Halkalardan birisi noxsandır.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil- 27.06.1961

Bilgi Formu 18

Şekil 39. Yüzük

Bilgi Formu	: 18
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2691
Ürünün İsmi	: Yüzük
Ürünün Cinsi	: Madeni
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20 yy
Boyutu	: Kaş Çapı 9 mm, Halka Çapı 2,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Maden, Porselen
Kullanılan Teknik	: Bitkisel bezeme
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Kaşı porselenden, diğer kısımları madenden yapılmış olup, kaş ayrı bir muhafaza içerisine alınmıştır. Kaş üzeri mavi ve beyaz zeminlidir. Beyaz zemin üzerinde bitkisel bezeme, mavi zemin üzerinde çizgi bezekler vardır. Tabla altından geçirilen bir tel yüzük halkasını iki taraftan bağlamakta uç kısımlarına spiral şeklinde dolanmıştır. Kaş üzerinde çatlaklar ve delikler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan- 12.06.1979

Bilgi Formu 19

Şekil 40. Nazarlık

Bilgi Formu	: 19
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4239
Ürünün İsmi	: Nazarlık
Ürünün Cinsi	: Pirinç
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19 yy
Boyutu	: Tabla Çapı 7,6 cm, Yükseklik 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Pirinç
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Pirinç malzemeden yapılmıştır. Tabla üzerinde Arapça harflerle yazılı İhlas suresi yazılıdır. En alt kısımda ise 1200 tarihi vardır. Tutamağı halka şeklinde sonradan lehimlenmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil- 28.09.1960

Bilgi Formu 20

Şekil 41. Yüzük

Bilgi Formu	: 20
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4205
Ürünün İsmi	: Mühür Yüzük
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19 yy
Boyutu	: Kaş 2,6 cm x 2,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılmıştır. Kaşı tabla şeklinde olup, kare formundadır. Kaş üzerinde çift sıra kontör çizgi içerisinde dört adet kıvrım ve aralarında nokta şeklinde süslemeler vardır. Süslemeleri iki çapraz köşegen çizgi dört bölüme ayırmaktadır. Arka yüzünde halka lehimle tutturulmuştur.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil- 22.09.1960

Bilgi Formu 21

Şekil 42. Broş

Bilgi Formu	: 21
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2928
Ürünün İsmi	: Broş
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Çapı 6,6 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Telkari, Granülasyon
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemededen telkâri tekniğiyle yapılmıştır. Çiçek şeklinde yapılan broşun yirmi adet yaprağı, altı yapraklı göbek tümseği çevresine dizilmiştir. Her yaprağın içerisi örümcek ağı gibi örülmüş ve ağlar üzerine küçük noktalar serpiştirilmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Gül Atasoy- 08.02.1982

Bilgi Formu 22

Şekil 43. Küpe

Bilgi Formu	: 22
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2929
Ürünün İsmi	: Bir çift Küpe
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Çapı 2,7 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn, Pirinç
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен telkâri tekniğiyle yapılmıştır. Çiçek şeklinde yapılan broşun sekiz adet yaprağı, düğme şeklindeki pirinç göbeğe yerleştirilmiştir. Kısaçlar göbeğe monte edilmiştir. Kúpelerin tel işlemleri küçük küreciklerle bezenmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Gül Atasoy- 08.02.1982

Bilgi Formu 23

Şekil 44. Bilezik

Bilgi Formu	: 23
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1800
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Çapı 6,2 cm, Genişlik 3,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Üst kısmı geniş olup alt kısma doğru daralmaktadır. Kilit tertibatlıdır. Üzerinde kenarda birbirine paralel çizgi bezemeler ile orta kısımda kıvrım dal motifleri vardır. Bir ucunda iki delik diğer ucunda bir delik ve kilitleme çivisi vardır. Oksitli durumdadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi- 10.12.1973

Bilgi Formu 24

Şekil 45. Bilezik

Bilgi Formu	: 24
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1739
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Çapı 6,2 cm, Genişlik 1,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Gümüş malzemedен ortadaki daha geniş yanlardakiler daha dar üç sıra burmadan oluşmaktadır. Kilit tertibatı üzerinde yarım daire şeklinde kenarları yaprak motifli plaka şeklinde olup birbirine geçmeli dişler üzerinde kilit mili vardır. Kenarlarında kırılma ve kopuklar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi- 10.12.1973

Bilgi Formu 25

Şekil 46. Bilezik

Bilgi Formu	: 25
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 5477
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Çapı 6 cm, Genişlik 1,7 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Bafûn malzemeden yapılmış, iki sıra çizgi, iki sıra burma dizisinin paralel birleşmesiyle meydana gelmiştir. Kilit yerinde ve bileziğin ortasına rastlayan simetriğinde plaka şeklinde baklava dilimleri mevcuttur. Baklava dilimleri üzerinde zikzak motifleri oyulmuştur. Aralarda iki adet üzerleri bezemeli dikey bağlantılar mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya- 19.09.1969

Bilgi Formu 26

Şekil 47. Bilezik

Bilgi Formu	: 26
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 5479
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Çapı 6 cm, Genişlik 1,6 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Savat
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden iki yarım daire şeklinde yapılmıştır. Parçalar birbirine karşılıklı olarak menteşe ve kilit tertibatıyla birleştirilmiştir. Her iki parça üzeri savat tekniği ile birbirinin aynı bitkisel motiflerle bezenmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Macit Soylu-04.10.1969

Bilgi Formu 27

Şekil 48. Bilezik

Bilgi Formu	: 27
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 5482
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Çapı 6,2 cm, Genişlik 1,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Savat
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılmış tek parçalı ve üç ayarlıdır. Üzerine savat tekniğinde bitkisel motifler işlenmiştir. Aşınmadan dolayı yer yer kopmalar mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Macit Soylu- 04.10.1969

Bilgi Formu 28

Şekil 49. Bileklik

Bilgi Formu	: 28
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2479
Ürünün İsmi	: Bileklik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 20,5 cm, Genişlik 1,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: 17 adet birbirinin aynı parça içinden bez şerit geçirilerek bileklik şeklini almıştır. Parçaların arka yüzleri ‘Z’ harfi şeklinde ön yüzleri ise birbirinin aynı iki kenarı çizgili ortada hilal içinde stilize gül motifi kabartmalıdır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan- 06.06.1977

Bilgi Formu 29

Şekil 50. Yüzük

Bilgi Formu	: 29
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 6027
Ürünün İsmi	: Yüzük
Ürünün Cinsi	: Altın-Akik
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Yüzük Kaşı 1,3 cm x 1,2 cm;Maksimum Çap 1,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Altın ve Akik taşı
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Altın yüzük halkası üzerine akikten sekiz köşeli bir yüzük kaşı oturtulmuştur. Akik taşının altı tamamen altın olup oturduğu kemer üzerinde kazıma tekniği ile yapılmış geometrik motifler bulunmaktadır. Akik taşı üzerinde kazıma tekniği ile Arap harfleriyle “Gülizar Cennet Ana Kadın” yazılıdır. Yüzük halkasında eğilmeler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ertuğrul Karhan-11.01.1993

Bilgi Formu 30

Şekil 51. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 30
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1661
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Madeni
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 50 cm
Kullanılan Malzeme	: Madeni
Kullanılan Teknik	:Mıhlama
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Ortasında kırmızı renkli taş monteli damla şeklinde bir plaka, bu plakaya zincirle sivri ucuna bağlı kabartma rozet şeklinde bir adet ve iki kenarda birer adet olmak üzere üç adet küçük plakalar vardır. Yanlardaki plakalarda askı kancası olup ortadakindeki kanca eksiktir. Yan plakalar damla şeklindeki üç sıra zincirle bağlanmış olup zincir üzerinde halkalarla bağlanmış bir tarafı delikli dairesel sallantı plakaları mevcuttur. Zincirlerde yıpranma, sallantılarda eksikler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 31

Şekil 52. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 31
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1663
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 48 cm
Kullanılan Malzeme	: Madeni
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	: Geometrik, Bitkisel
Kompozisyon	: İki uçta birer adet Osmanlı parası etrafına sallantılı çerçeveler yapılmış olup bunlara tutturulmuş bir zincir ve bu zincirin devamında monte edilmiş iki sıra zincir üzerinde ortası delikli dairesel plakalar ile yaprak şeklinde plaka sallantılar halkalar ile aralıklı olarak sıralanmıştır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 32

Şekil 53. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 32
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2014
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 39 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	: Geometrik, Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemeden zincir üzerinde sık olarak asılmış yaprak ve daire şekilli levhalar bulunmaktadır. Ortada daha uzun zincirle bağlanmış daire şeklinde üzeri bitkisel bezemeli plaka vardır. Yüzeylerde yer yer kararmalar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Mustafa Kart - 11.10.1974

Bilgi Formu 33

Şekil 54. Köstek

Bilgi Formu	: 33
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1750
Ürünün İsmi	: Köstek
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 40 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Geometrik, Bitkisel
Kompozisyon	: İki adet yarım daire şeklinde kenarları dilimli telkâri süslemeli ve gümüş top monteli gümüş plaka birbirine üç sıra zincirle bağlanmış olup alttaki plakadan uzanan üç sıra zincir altta bir halkada birleştirilmiştir. Üst plakanın üzerinde askı kancası vardır. Plakaların düz kenarlarında ikişer adet kısa sallantı zinciri ve uçlarında kırmızı renkli mercan parçalar bağlanmıştır. Her iki plakada da birer mercan eksiktir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 34

Şekil 55. Zincir

Bilgi Formu	: 34
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1731
Ürünün İsmi	: Zincir
Ürünün Cinsi	: Madeni
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 104 cm
Kullanılan Malzeme	: Madeni, Bafûn
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Geometrik, Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemedden ortada plaka ve kenarda halkalardan meydana gelen zincirin ucunda iplikle bağlanmış damla şeklinde telkâri işlemeli, sivri kısmı kancalı plaka bulunmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 35

Şekil 56. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 35
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1731
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 70 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	: Kazıma
Kullanılan Motif	:Geometrik, Sembolik
Kompozisyon	: Bafûn malzemededen bir zincir üzerinde iki dairesel bafûn ortası delik plaka arasında altı adet bafûnpenez aralıklı olarak takılmıştır. Kopuk kısımlar halkalarla tamir edilmiştir. Penezlerde ve delikli plakalarda eğikler ve kırıklar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 36

Şekil 57.Gerdanlık

Bilgi Formu	: 36
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2015
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 44 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	: Kazıma
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Sembolik
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен yapılmıştır. Aralıklı olarak kısa zincir ve uçlarında kırmızı mercan sallantılar ve ana zincire bağlanan mercan parçaları vardır. Orta ana zincire kısa bir zincirle bağlanmış hilal şeklinde plaka bulunmaktadır. Hilalin iki ucu arasında zincir ve hilal ortasında yaprak şeklinde plaka montelidir.
Kaynağı ve Tarihi	: Mustafa Kart - 11.10.1974

Bilgi Formu 37

Şekil 58. Köstek

Bilgi Formu	: 37
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 6559
Ürünün İsmi	: Saat Kösteği
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 122 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Savat
Kullanılan Motif	: Bitkisel, Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemedен yapılmıştır. Üçgen şekilli plaka yedi zincir sırasıyla alt kenarından dörtgen şekilli plakaya bağlanmıştır. Üçgenin iki kenarında birer adet, dörtgenin alt kenarında on bir adet zincirli konik püsküller yapılmıştır. Üçgenin bir yüzünde savatlı çiçek motifi, diğer yüzünde de tuğra vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Veli Naci Sezgin - 10.06.2009

Bilgi Formu 38

Şekil 59. Bilezik

Bilgi Formu	: 38
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 7244
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Gümüş-Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 19 cm, Genişlik 2 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Bafûn
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Hayvansal
Kompozisyon	: Gümüş veya bafûn malzemeden yapılmıştır. Bileziğin üst kısmında parçalardan oluşan kaş kısmı vardır. Buradaki parçalar üzerinde çizgi tekniğiyle yapılmış kuş ve çiçek bezemelerle, kabartma motifler ve kırmızı taşların yerleştiği parçalar vardır. Kilit kısmında kuş ve çiçek motifleri vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Şükrü Şengönül - 30.12.2011

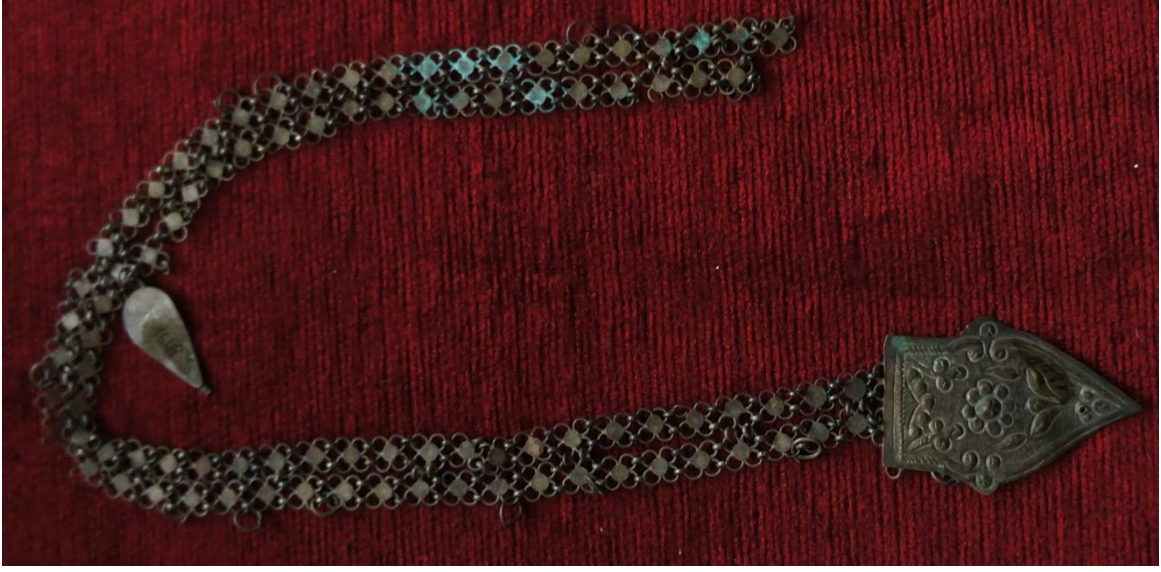
Bilgi Formu 39

Şekil 60. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 39
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1673
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 53 cm
Kullanılan Malzeme	:Taş, Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemedен ortada dairesel pul ve dört köşesine lehimli dört halkadan oluşmuş küçük çiçek şeklindeki parçalar halkalarla birleştirilerek zincir şekline getirilmiştir. Aynı parçalardan orta kısımda üçgen şekilli geniş sallantı yapılmıştır. Üçgenin uç kısmında ortası yeşil taşlı etrafında nal şeklinde ve taşın etrafında kırmızı boncuklar takılı yarım ay şeklinde büyük sallantı olup uç kısmında üç adet üzeri baskılı daire şekilli pul sallantısı vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 40

Şekil 61. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 40
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1648
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 46 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Kabartma
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemeden üzeri pres tekniğinde bitkisel motifli uç kısmı üçgen şeklinde sivriltilmiş dikdörtgen şeklinde askı kancası eksik plakanın alt kenarında iki sıra halinde takılmış çiçekli zincirden meydana gelmiştir. Zincir üzerinde damla şeklinde bir adet yaprak plaka takılıdır. Diğer taraftaki plaka eksiktir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 41

Şekil 62. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 41
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1647
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 51 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Bir zincir üzerinde aralıklı olarak takılmış kozalar ve ucunda yaprak şeklinde plakalar bulunmaktadır. Koza ve yapraklarda eksikler olup kararma ve oksitlenmeler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 42

Şekil 63. Hamail

Bilgi Formu	: 42
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1867
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 11 cm, Genişlik 2,1 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Dövme
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	: Silindir şeklinde iki ucu bombeli, bir ucu kapaklı olup uçlarından askı zincirine altta gövde üzerinde sıralı halkalara sallantı zincirlerle daire şeklinde plakalar takılmıştır. Askı zincirinin iki yanında aralıklı olarak sıralı üçer adet küçük silindir şeklinde iki ucundan zincirle ana zincire bağlı üçer adet yaprak şeklinde sallantıları bulunan minyatür hamailler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Nuri Çelik - 19.11.1973

Bilgi Formu 43

Şekil 64. Kemer Tokası

Bilgi Formu	: 43
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1868
Ürünün İsmi	: Kemer Tokası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Çapı 7,5 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Boncuk
Kullanılan Teknik	:Telkari, Mıhlama
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	:Bafûn malzemedен yapılmıştır. Aynı büyüklükte iki büyük dairesel bombeli parça ile bunların halka ve zincirle bağlandığı ortada, ortası telkâri çiçek bezemeli ve kırmızı taşlı daha küçük daire şekilli parçaya birleştirilmiştir. Bu parçanın üst kısmında kısa bir zincirle askı kancası vardır. Parçaları birleştiren alttaki zincirden sarkan 15 tane kısa zincir sallantı bulunmaktadır. Bunlardan bazılarının ucunda madeni pullar vardır. Büyük parçaların ön yüzlerinde ortada mavi boncuklar, kenarlarda ve ortalarda telkâri bezemeler vardır. Arka kısımda kumaş geçirmek için madeni birer köprü vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Nuri Çelik - 19.11.1973

Bilgi Formu 44

Şekil 65. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 44
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1869
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 50 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Bitkisel, sembolik
Kompozisyon	: Bir zincir üzerine aralıklı olarak takılmış kısa sallantı zincirleri ve bunlara bağlı yaprak ve daire şekilli plakalardan oluşmaktadır. Ortada daire şeklinde telkârî süslemeli rozet motifli plaka vardır. Plaka ortasında taş yerleştirilmek üzere yapılmış bir yuva olup taşı eksiktir. Dairenin altında zincir sallantılar ve bağlı daire plakalar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Nuri Çelik - 19.11.1973

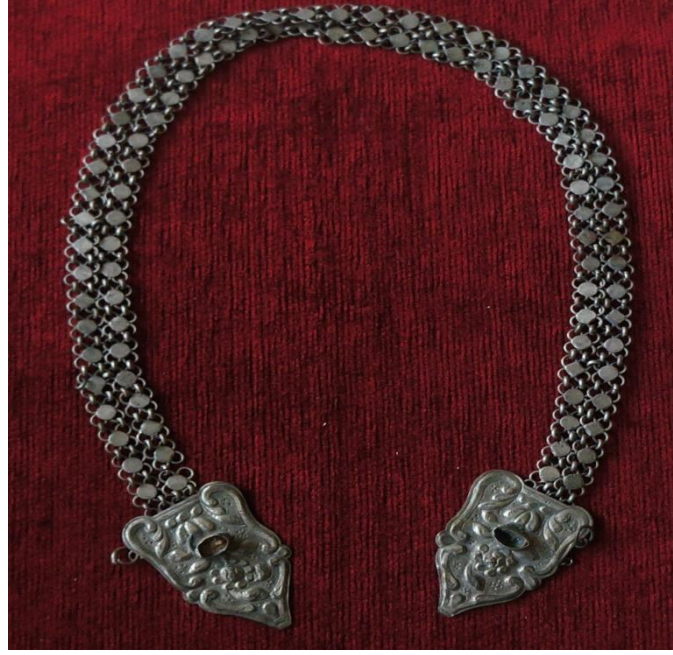
Bilgi Formu 45

Şekil 66. *Gerdanlık*

Bilgi Formu	: 45
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1649
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 54 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Pres
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	:Bafûn malzemedden ortada üçgen, yanlarda üçgen şeklinde olup sivri kısımları yaprak şeklinde bükülmüş plakaların arasında iki sıra çiçek formlu zincirle bağlantı yapılmıştır. Plakaların sivri uçlarında askı kancaları, üzerlerinde ortada kırmızı renkli boncuklar montelidir. Bağlantı zincirlerinde sallantı şeklinde kısa zincirler ve uçlarında dairesel kenarları dilimli plakalar takılıdır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

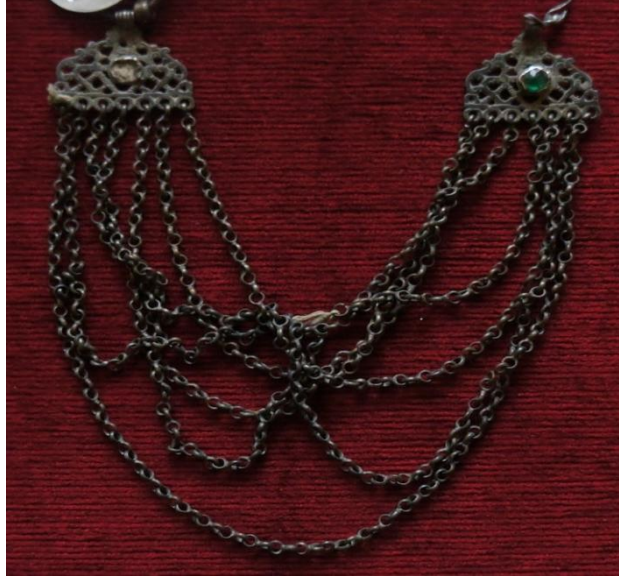
Bilgi Formu 46

Şekil 67. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 46
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1650
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 60 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	: Pres, Kabartma
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	:Bafûn malzemedен üst kısmı üçgen şeklinde sivriltilmiş dikdörtgen şeklinde üzeri bitkisel motifli pres tekniğinde baskılı iki plaka arasında iki sıra çiçek şekilli zincir takılmıştır. Plaka ortalarında taş yuvası olup taşları ve plaka altında sallantıları eksiktir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 47

Şekil 68. Kolye

Bilgi Formu	: 47
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1666
Ürünün İsmi	: Kolye
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 37 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Taş
Kullanılan Teknik	: Ajur
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	:Bafûn malzemeden Ajur tekniğinde üçgen şeklinde iki plaka arasına yedi sıra aşağıya doğru genişleyen zincirler takılmıştır. Plakanın birinin ortasında yeşil renkli taş monte edilmiş olup diğerinin taşı eksiktir. Üçgen plakaların sivri kısımlarında bağlantı halkaları olup bir adedinde iri bir halka ve buna bağlı ucu küt bir çivi vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 48

Şekil 69. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 48
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1668
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 60 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Taş
Kullanılan Teknik	: Ajur, Pres
Kullanılan Motif	:Bitkisel, sembolik
Kompozisyon	:Bafûn malzemeden damla şeklinde, sivri kısmında askı kancalı ajur oymalı plaka üzerinde yeşil taş montelidir. Damla plakanın ucunda üç sıra ve uzantısında tek sıra olarak devam eden ve üzerinde aralıklı olarak takılmış yaprak şekilli sallantılar mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 49

Şekil 70. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 49
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1686
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 9,1 cm, Genişlik 5,9 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Taş
Kullanılan Teknik	:Döküm
Kullanılan Motif	:Geometrik, Sembolik
Kompozisyon	:Bafûn malzemedan kenarları dilimli eşkenar dörtgen şeklinde plaka üzerine aynı şekilde telkâri süslemeli plaka monte edilmiştir. Süslemede küre toplar, rozet motifleri kullanılmıştır. İki plaka arasında rengi solmuş fon olarak kullanılan kâğıt mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 50

Şekil 71. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 50
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1687
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 10,3 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Taş
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Ters 'J' şeklinde üst ucu kancalı plaka üzerinde telkâri süslemeli ortası mavi taşlı parça monte edilmiştir. Alt kısmında altı adet penez sallantı vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 51

Şekil 72. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 51
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1688
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 10 cm, Genişlik 5,7 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden damla şeklinde altta düz plaka üzerine kancalarla tutturulmuş telkâri süslemeli parçadan meydana gelmiştir. Süslemeli parça üzerinde rozet, kürecikler ve bitkisel motifler olup orta kısmında ay ve yıldız motifi bulunmaktadır. Üst kısmında askı halkası ve iki plaka arasında renkli kâğıt vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 52

Şekil 73. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 52
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1690
Ürünün İsmi	: Gerdanlık Parçası
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 8,3 cm, Genişlik 6,1 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Döküm
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	:Bafûn malzemedен oval şekilli, uçları sivriltilmiş kenarları dilimli üzeri ajur tekniğinde bitkisel motifli plakadır. Alt kenarında on iki adet damla şeklinde sallantısı vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 53

Şekil 74. Hamail

Bilgi Formu	: 53
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1692
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Alt Çapı 3,2 cm, Üst Çapı 3,2 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Kırmızı Taş
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Bitkisel
Kompozisyon	:Silindir şeklinde iki parçalı bir kutudur. Kapak üzerinde taşırılmış şekilde kenarları dilimli yapraklı telkâri tekniğinde ortasında kırmızı taş monteli çiçek motifi bulunmaktadır. Alt kısmında bant geçirilmeye yarayan iki adet madeni köprü vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 54

Şekil 75. Bileklik

Bilgi Formu	: 54
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1698
Ürünün İsmi	: Bileklik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 17,5 cm, Genişlik 2,6 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Boncuk, İp
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	:Yedi sıra madeni boncuk dizisi arasına altı adet madeni plaka ipe geçirilerek iki uçta kilitleme tertibatına bağlanmıştır. Kilit tertibatı üç dişli olup kilitleme mili eksiktir. Kilitleme tertibatı üzerinde baklava motifleri vardır. alt sırada beş adet sarı boncuk geçirilmiş olup bir kısmı eksiktir. Dağılmalar, eksikler ve paslanmalar bulunmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 55

Şekil 76. Bileklik

Bilgi Formu	: 55
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1723
Ürünün İsmi	: Bileklik
Ürünün Cinsi	: Madeni
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 17 cm, Genişlik 3 cm
Kullanılan Malzeme	: Madeni
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	: Geometrik
Kompozisyon	: Ortası kabaralı kare şeklinde ve dört köşesi delik döküm parçalar halkalarla deliklerinden birbirine tutturulmuştur. Oluşturulan dört sıra halinde kitleme tertibatı olan döküm parçalara iki uçlarından halkalarla takılmıştır. Kitleme plakaları üzerinde sarmaşık dalı şeklinde motifler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 56

Şekil 77. Bileklik

Bilgi Formu	: 56
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1724
Ürünün İsmi	: Bileklik
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 20,3 cm, Genişlik 4,5 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	:Zincir
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Geometrik
Kompozisyon	:Yedi sıra örme zincir iki kenarda basık üçgen şekilli plakalara monte edilmiştir. Plakaların iç kısmında kilitlemeye yarayan yuvalar ve kilitleme mili vardır. Plakaların üzerinde pres tekniğinde nokta ve bitkisel kenarsuyu süsleme vardır. Bütün yüzeyde kararma vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 57

Şekil 78. Bileklik

Bilgi Formu	: 57
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1727
Ürünün İsmi	: Bileklik (On Parça)
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 15 cm, Genişlik 1 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Zincir
Kullanılan Motif	: Geometrik
Kompozisyon	: Gümüşten balıksırtı örgü şeklinde muhtelif boyutlarda on adet bileklidir. İki ucunda kilitlenmek üzere delikli yuvalar olup bazı parçalarda kırılmış olup eksiktir. İki ucu üzerinde bezeme olarak kıvrımlı motif lehimlenmiştir. Oldukça oksitli durumda olup örgülerde tahripler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Belli değil

Bilgi Formu 58

Şekil 79. Köstek

Bilgi Formu	: 58
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1729
Ürünün İsmi	: Saat Kösteği
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 112 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Mine Plaka
Kullanılan Teknik	: Savat, Zincir
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Üzeri toplu çift geçmeli iki kat zincirdir. Üzerinde yassı oval şekilli bitkisel kabartmalı ve mineli köstek ayarlama bağlantısı vardır. Kararmış ve oksitli durumdadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 59

Şekil 80. Köstek

Bilgi Formu	: 59
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1735
Ürünün İsmi	: Saat Kösteği
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 36 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	:Gümüş malzemedен kapsül şeklinde silindirik uç kısmı sivri, arkasında kapağı bulunan bir muhafazanın kenarında dört sıra zincir takılmıştır. Kapağı muhafazaya bir zincirle bağlanmıştır. Muhafaza üzerinde geometrik kazıma motifler vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 60

Şekil 81. Baş süsü

Bilgi Formu	: 60
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1751
Ürünün İsmi	: Baş süsü
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 35 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Telkari, Zincir
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden üçgen şeklinde uç kısmı askı kancalı plaka ucunda altı sıra delikte takılı altı sıra zincir karşılığında büyük bir halkada takılıdır. Zincirlerden üç adeti sağlam diğer üç adeti kopuktur. Plaka üzerinde telkâri tekniğinde ortaları küre parçalı altı adet rozet motifi bulunmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 61

Şekil 82. Kemer

Bilgi Formu	: 61
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1794
Ürünün İsmi	: Kemer
Ürünün Cinsi	: Pirinç
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 82,5 cm, Genişlik 3,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Pirinç
Kullanılan Teknik	: Döküm, Savat
Kullanılan Motif	: Geometrik, Bitkisel
Kompozisyon	: Pirinç malzemedен döküm tekniğinde yapılmıştır. Toka kelebek şeklinde olup üzerine kabartma plakalar monte edilmiştir. Plakaların üzeri bitkisel süslemeli olup arka kısmındaki kilit kancası vardır. Tokanın menteşesi kopuk olup tel ile tutturulmuştur. Diğer parçalar dikdörtgen şeklinde olup birbirine menteşe sistemiyle bağlanmıştır. Oval plakalar üzerinde bitkisel, geometrik ve mimari motifler mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 62

Şekil 83. Alınlık

Bilgi Formu	: 62
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1844
Ürünün İsmi	: Alınlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluk 30 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Gümüş, İp, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	:Geometrik, Bitkisel, Sembolik
Kompozisyon	:Bafûn ve gümüş malzemeden, içi boş uçları sivri ve kıvrılmış, üzeri enine profilli plakalar alt ve üstte deliklerden geçirilen iplerle dikey paralel olarak birbirine bağlanmış olup iki kenarda kalp şeklinde birinin arkasında tuğra baskısı olan iki plakadan sonra dizilen farklı renlerdeki boncuklarla son bulmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 63

Şekil 84. Pazubend

Bilgi Formu	: 63
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1845
Ürünün İsmi	: Pazubend
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 9,5 cm, Genişlik 3,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Boncuk
Kullanılan Teknik	:Telkari, mıhlama
Kullanılan Motif	:Geometrik, Bitkisel, Sembolik
Kompozisyon	: Ortadaki kare ve yanlardaki üçgen şekilli üç parçadan oluşur. Ortadaki kare muskalık şeklinde düzenlenmiştir. Bütün parçaların üzeri telkâri tekniğiyle bitkisel motiflerle süslenmiştir. Kare bölümde yeşil, dört köşede birer adet pembe taş konmuştur. Üçgen parçalarda kumaş ya da deri geçirilecek kuşaklar vardır. Arka yüzlerinde her parçada birer tuğra ve mühür vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 64

Şekil 85. Köstek

Bilgi Formu	: 64
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 1847
Ürünün İsmi	: SaatKösteği
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 25 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Savat, Zincir
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	:Üzerinde dokuz sıra zincir takılı gümüş çubuğun üst kısmında hareketli askı halkası vardır. İki kenardaki zincir serbest ve uçlarında konik oymalı sallantılar olup diğer zincirler ortası oval şekilli plakaya bağlanmıştır. Üstteki serbest zincirlerden birinin sallantısı eksiktir. Plakanın ön yüzünde tuğra arka yüzünde manzara resmi savat tekniğinde süslenmiştir. Plakanın alt kenarında yedi adet sallantı zinciri ve uçlarında konik oymalı sallantılar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ankara Arkeoloji Müzesi - 12.10.1973

Bilgi Formu 65

Şekil 86. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 65
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2013
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 47,5 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Mercan
Kullanılan Teknik	:Zincir
Kullanılan Motif	:Sembolik, Bitkisel
Kompozisyon	:Bafûn malzemedan yapılmış zincir üzerinde aralıklı olarak kısa zincirler ve ucunda mercan parçaları bulunmaktadır. Ortasında hilal şeklinde yeşil renkli taş monteli telkâri işlemeli plaka vardır. Hilalin bir ucu kırık ve eksik diğer ucunda ise yaprak şeklinde sallantı montelidir.
Kaynağı ve Tarihi	: Mustafa Kart - 11.10.1974

Bilgi Formu 66

Şekil 87. Yüzük

Bilgi Formu	: 66
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2308
Ürünün İsmi	: Yüzük
Ürünün Cinsi	: Gümüş- Akik
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Yüzük Çapı2,5 cm, Yüzük Kaşı 3,3cmx2,1 cm
Kullanılan Malzeme	:Gümüş, Akik Taşı
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	:Gümüş malzemedan yapılmış yüzük halkası üzerinde hazırlanan kaş yuvasına oval şekilli akik taşı yerleştirilmiştir. Taş üzerinde iki sıra halinde Arap harfleriyle ‘İnnafetahna leke fethan mübina’ ayeti kazınmıştır.
Kaynağı ve Tarihi	: Mustafa Utaş - 13.08.1976

Bilgi Formu 67

Şekil 88. Bilezik

Bilgi Formu	: 67
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2568
Ürünün İsmi	: Bilezik
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluğu 17,5 cm, Eni 2 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Döküm
Kullanılan Motif	: Geometrik
Kompozisyon	: Gümüş malzemedен telkâri tekniğiyle yapılmış, çiftli 25 sıra bakla üç sıra gümüş tel halkalarla birbirine tutturulmuştur. Baklalar çiftli kapsüller halinde dövme tekniğiyle yapılmıştır. Bazı gümüş halkalar noksandır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ülkü Açar - 21.06.1978

Bilgi Formu 68

Şekil 89. Dulukluk

Bilgi Formu	: 68
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2596
Ürünün İsmi	: Dulukluk (Paralı Takı, 2 adet)
Ürünün Cinsi	: Paralı Takı
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluğu 9 cm, Eni 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Nikel, İp, Para
Kullanılan Teknik	:Döküm
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Pamuk ipliği örgü üzerine üç sıra Sultan Reşat Dönemine ait nikel 5 paralardan üç sıra dizilmiştir. Paralar gelişi güzel delinmiş olup; her iki takının son dizilerinden üçer adeti on paradır. Takılardan birine 34 adet, diğerine 39 adet para dizilmiştir. Toros Yörüklerinde gelin veya kadınların taktığı süs eşyasıdır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ahmet Nergis - 26.09.1978

Bilgi Formu 69

Şekil 90. Beden takısı

Bilgi Formu	: 69
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2676
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Uzunluğu 41 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Yeşil Taş, Kırmızı Taş
Kullanılan Teknik	: Dövme, mıhlama, kabartma
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	: Ortada ikizkenar üçgen şeklindeki ana parça üzerinde yan kenarlara lehimlenmiş simetrik iki halkaya takılı üçer adet kalp şekilli pullar takılı zincir vardır. Zincirler bir halkada birleşmiş olup, kalp formlu üzeri yeşil taşlı arkaları askı çengelli parçalara birleştirilmiştir. Dövme tekniğiyle süslenmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan - 12.06.1979

Bilgi Formu 70

Şekil 91. Hamail

Bilgi Formu	: 70
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2816
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Çapı 7,5 cm, Zincir Boyu 32 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn
Kullanılan Teknik	: Kazıma
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Geometrik
Kompozisyon	: Yarım daire şeklinde kenarları kirtikli, üst kenar ortası çıkıntılıdır. İki yüzü simetrik içerisi boş haldedir. Her iki yüzünde altıgen yıldız motifi delinerek ve çizgilerle meydana gelmiştir. Delikler üçgen şeklinde olup; altıgen yıldızın ortasında gülce motifi vardır. Kenar çevresinde beş adet takı halkası olup, dördünde paralı sallantı takılıdır. Bir yüzünde farklı olarak köşelerde birer adet yaprak motifi yer almaktadır. Tepe noktasındaki askı halkasına geçirilen zincir tel bir halkayla bağlanmıştır.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya - 18.12.1980

Bilgi Formu 71

Şekil 92. Kemer

Bilgi Formu	: 71
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2818
Ürünün İsmi	: Bel Kemer
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluk 82 cm, Genişlik 3 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Meşin
Kullanılan Teknik	: Savat, Kazıma
Kullanılan Motif	: Bitkisel, Geometrik
Kompozisyon	: Ayrı ayrı 52 adet bakla siyah boyalı meşin kayışa dizilerek kemer oluşturulmuştur. Meşin kayışın başına geçirilen kemer tokası altıgen ve bombelidir. Bombe çıkıntısının tepe kısmı telkâri bezemeli ve içleri dolguludur. Bombe çevresi bitkisel motiflerle savat tekniğinde yapılmıştır. Z harfi kesitli baklaların hepsi aynı şekilde bezemeli olup, her bir bakla üzerinde savat tekniğiyle yapılmış bezemelerde stilize bitki motifleri kullanılmıştır. Kazıma tekniğiyle yapılan motifler stilize iki ağaç arasında çift yapraklı bir gül, yanlarında yaprak şekillidir. Oyulan satırlarda granüller vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya - 18.12.1980

Bilgi Formu 72

Şekil 93. Kolye

Bilgi Formu	: 72
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2820
Ürünün İsmi	: Kolye
Ürünün Cinsi	: Gümüş, Bakır
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Zincir Uzunluğu 32,5 cm, Sikke Yüksekliği 2,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Bakır, Sarı Maden
Kullanılan Teknik	: Savat, Zincir
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Kolye gümüşten yapılmıştır. Mevlevi sikkesi şeklinde yapılan kolyenin silindirik gövdesi yukarıdan aşağıya doğru bordürlü çemberler halinde ayrılmıştır. Üstteki siyah savatlı çemberde beyaz zikzak çizgi bezeme vardır. Ortada Arap harfleri ile ‘ 23 Haziran 322 Cuma gecesi saat dört dakika 45’ yazılıdır. Alttaki savatlı zemin defne dalı bezemelidir. Taban yüzündeki rozet içerisinde Arap harfleriyle ‘ Mehmet Şükrü’ yazılıdır. Bakırdan yapılan zincirin kolye halkasına geçen bağlama halkası yaylı halka olup, bir adet askı çengelide zincirin ortasına geçirilmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya - 18.12.1980

Bilgi Formu 73

Şekil 94. Gerdanlık

Bilgi Formu	: 73
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2829
Ürünün İsmi	: Gerdanlık
Ürünün Cinsi	: Gümüş, Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-19. yy
Boyutu	: Zincir Uzunluğu 51,5 cm, Sikke Çapı 1,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Bafûn, Para
Kullanılan Teknik	: Perçinleme, Kalem işi
Kullanılan Motif	: Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş paralardan ve bafûn zincir, kanca ve pullardan yapılmıştır. Bafûn zincire on dokuz adet gümüş para ve 3 adet pul adi tellerle dizilmiştir. Zincirin her iki ucu kancalıdır. Paralar II. Abdulhamid devrine ait olup çevresi tırtıklı ön yüzünde 12 yıldız içerisinde Arap harfleriyle ‘Azze hu Durubi Fi Kostantiniye’ ve ‘1293’ yazılıdır. Arka yüzünde tuğra, elgazi ve 2. sene yazılıdır.
Kaynağı ve Tarihi	: İlyas Harmankaya - 18.12.1980

Bilgi Formu 74

Şekil 95. Köstek

Bilgi Formu	: 74
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2831
Ürünün İsmi	: Köstek
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Uzunluğu 22,5 cm, Ağırlığı 74,3 gram
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Kazıma
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Gümüşten yapılmıştır. Üç parçadan meydana gelmiştir. Başta ucu halkalı menteşe şeklindeki parçaya aynı boyda altı adet gümüş zincir takılmış, ortadaki süslemeli üzeri tuğralı plakaya bağlanmıştır. Diğer yüzü sah damgalı plakanın kenarları oyularak ve satırları çizilerek bezenmiştir. Bu plakanın altındaki menteşeye takılan iki tek ve üçü çift zincirlerin ucuna da menteşe şeklinde askılıklar takılıdır. Askılıkların ikisinin ucunda ayrıca birer adet halka vardır. Askılık menteşelerinden birinin gümüş olmadığı sanılmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Kaya Kayımkaya- 06.01.1981

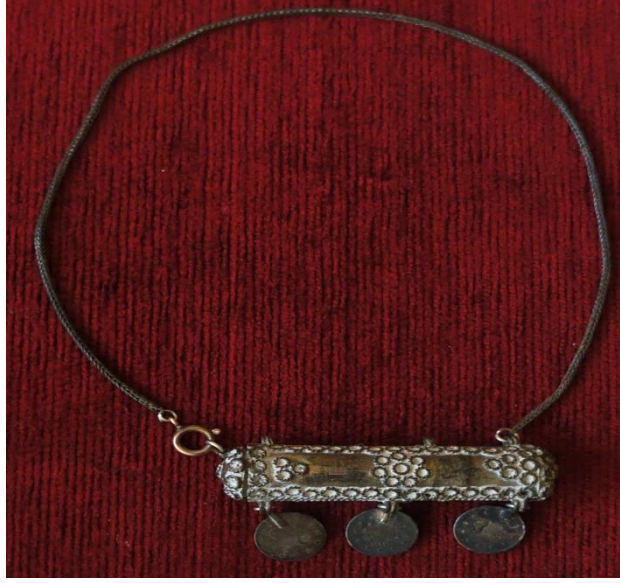
Bilgi Formu 75

Şekil 96. Yüzük

Bilgi Formu	: 75
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 2846
Ürünün İsmi	: Yüzük
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı-20. yy
Boyutu	: Boyu 3 cm, Çapı 1,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Bafûn, Kan Taşı, Bakır Tel
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Geometrik
Kompozisyon	:Bafûn ve bakır malzemedan telkâri tekniğiyle yapılmıştır. Yuvarlak bombeli ve yeşil renkli kan taşı yüzük kaşının üzerinde kırmızı renkli damar ve noktalar vardır. Foya çevresi tel ve bakır granül süslemelerle bezenmiştir. Yüzük halkası üç sıra ince telden meydana gelmektedir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ekrem İlhan - 10.08.1981

Bilgi Formu 76

Şekil 97. Hamail

Bilgi Formu	: 76
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3135
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Bafûn ve Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı
Boyutu	: Boyu 6,7 cm, Çapı 1,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Bafûn, Sikke
Kullanılan Teknik	:Telkari
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	: Hamail kutusu Bafûn malzemedden yapılmış olup silindir şeklindedir. Satırlar iki sıra halinde yuvarlak tel halkacıklarla telkâri bezeme yapılmıştır. Kutunun alt kenarına üç adet gümüş sikke takılmıştır. Boyuna takılması için yuvarlak örgülü ince gümüş zincir kullanılmıştır.
Kaynağı ve Tarihi	: Dr. Hüseyin Dedebaş - 28.12.1983

Bilgi Formu 77

Şekil 98. Kemer

Bilgi Formu	: 77
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3145
Ürünün İsmi	: Kemer
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 84 cm, Eni 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	:Telkâri
Kullanılan Motif	:Bitkisel, Geometrik
Kompozisyon	:64 baklanın gümüş zincirlerle bağlanmasından oluşan kemerin baklaları telkâri bezemelidir. Bu bezemeler üzerinde iki baklava motifi arasında bir çiçek motifi bütün baklalarda tekrarlanmıştır. Kemerin sonunda yine telkâri bezemeli bir uç kısım vardır. Kemer tokası da telkâri tekniğiyle yapılmış ve çiçek motifleriyle bezenmiştir.
Kaynağı ve Tarihi	: Ergun Tokel- 26.03.1984

Bilgi Formu 78

Şekil 99. Küpe

Bilgi Formu	: 78
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3146
Ürünün İsmi	: Küpe
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Telkâri, Kabartma
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Tamamen gümüş malzemedен telkâri tekniğiyle yapılmıştır. Birer küçük küre şeklinde kalın tel üzerine ince tel sarılarak oluşturulan küpe topları kulağa takmak için yapılan kıskaçlara bağlanarak meydana getirilmiştir. Kıskaç üzerinde kabartma çiçek motifi vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Ergun Tokel - 26.03.1984

Bilgi Formu 79

Şekil 100. Kemer

Bilgi Formu	: 79
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3219
Ürünün İsmi	: Kemer
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Cumhuriyet 20. yy
Boyutu	: Boyu 82,5 cm, En 4,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Pirinç, Bafûn, Bakır
Kullanılan Teknik	: Trabzon Hasır
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Tokası Bafûn, toka üzerindeki meyveli dal ve çiçek motifi pirinçten, kemer kısımda gümüş telden yapılmıştır. Toka üzerinde çizgilerle üzüm salkımı bezemeler yapılmıştır. Kemerde üç delik olup deliklerden birisi teneke ve lehimle tamir edilmiştir. Diğer iki delik orijinal durumda olup, bakır perçinlidir. Kemer tokasının iç tarafında deliklere geçmeye yarayan bir çıkıntı vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Şener Torun - 15.08.1984

Bilgi Formu 80

Şekil 101. Boyun takısı

Bilgi Formu	: 80
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3344
Ürünün İsmi	: Boyun Takısı
Ürünün Cinsi	:Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 29 cm, En 2,5 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Osmanlı Akçesi, Kumaş, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Döküm, Mıhlama
Kullanılan Motif	:Sembolik
Kompozisyon	:Bafûn malzemedен yapılmış baklalar iplikle kumaşa dikilerek meydana getirilmiştir. Baklaların uç kısımlarına halkalarla takılmış balık biçimli sallantılar bulunmaktadır. Ortadaki sallantı nal şeklinde olup, uçlarında kırmızı boncuklar bulunmaktadır. Bu sallantının orta kısmında bir Osmanlı akçesi bulunmaktadır.
Kaynağı ve Tarihi	: Saime Güngör - 07.04.1986

Bilgi Formu 81

Şekil 102. Hamail

Bilgi Formu	: 81
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 3684
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 9,5 cm, Çap 1,7 cm
Kullanılan Malzeme	: Bafûn, Osmanlı Akçesi, Kumaş, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Pres, Kalem işi
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Bafûn malzemeden yapılmış silindir şeklinde bir kutu olup, pres tekniğiyle yapılmış çiçek bezemeler mevcuttur. Bafûn zincir ve delikli pullardan yapılmış sallantılar vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Mehmet Tatlıcan - 31.08.1987

Bilgi Formu 82

Şekil 103. Muskalık

Bilgi Formu	: 82
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4197
Ürünün İsmi	: Muskalık
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: HamailBoy 10 cm, Çap 2 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş
Kullanılan Teknik	: Pres, Telkâri
Kullanılan Motif	: Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılan silindirik formlu muskalığın üzerinde sallantılı zincirler takılmıştır. Üzerindeki süsleme pres tekniğinde yapılmıştır. Her iki ucuna takılan uzun zincire küçük gümüş sallantılar takılmıştır. Bu iki zincir arasına bir adet maşallah kolyesi, bir adet de muska şeklinde parça takılmıştır. Ayrıca muskalık şeklindeki parçanın ucunda kolye şeklinde telkari maşallah vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil - 19.09.1960

Bilgi Formu 83

Şekil 104. Yaka kolye

Bilgi Formu	: 83
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4199
Ürünün İsmi	: Yaka Kolye
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 21 cm, Üçgen Levha 5x5x5 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Taş
Kullanılan Teknik	: Pres, Mıhlama
Kullanılan Motif	: Sembolik
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılan muska şeklindeki levhanın arasında üç sıra bademsi sallantılı zincir vardır. Üçgen parçalar üzerindeki süslemeler pres tekniğiyle yapılmış olup merkezde birer adet taş vardır. Taşlardan biri kırmızı, diğeri mavi renklidir. Alt kenarlarında sallantılı zincirler mevcuttur.
Kaynağı ve Tarihi	: Nakil - 19.09.1960

Bilgi Formu 84

Şekil 105. Kemer

Bilgi Formu	: 84
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 4815
Ürünün İsmi	: Kemer
Ürünün Cinsi	: Gümüş, Meşin
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 79,5 cm, En 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Meşin Deri, Madeni Para
Kullanılan Teknik	: Kakma, Perçinleme
Kullanılan Motif	: Sembolik
Kompozisyon	: Siyah meşin üzerine kakma tekniğiyle yapılmış gümüş parçalar sırt sırta gelecek şekilde arkasında yer alan kanca ile dikilerek tutturulmuştur. İki ucunda kanca ve geçme plakası yer almaktadır. Bu plaka üzerinde bir kısmı yok olmuş kabartma motifler yer almaktadır. Ucunda 2 adet meci diye, ortada bir adet hamidiye vardır. Gümüşler üzerinde sah damgası vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Mehmet Şanlı-30.05.1991

Bilgi Formu 85

Şekil 106. Hamail

Bilgi Formu	: 85
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 6558
Ürünün İsmi	: Hamail
Ürünün Cinsi	: Gümüş
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 19. yy
Boyutu	: Boyu 51,5 cm, Genişlik 7 cm
Kullanılan Malzeme	: Gümüş, Osmanlı Paraları, Kırmızı ve Mavi taş
Kullanılan Teknik	: Telkâri, mıhlama
Kullanılan Motif	: Bitkisel
Kompozisyon	: Gümüş malzemeden yapılmıştır. Üçgen şeklinde muskalığın uzun kenarında sürgülü kapağı vardır. Ön yüzünde telkâri tekniğinde bitkisel bezemeler arasında 3 adet yeşil, bir adet kırmızı taş monte edilmiştir. Muskalıkta ve zincirlerde Osmanlı paraları takılıdır. Muskalığın arkasındaki damgada 'tuğra' ile 'imal 90' yazısı vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Veli Naci Sezgin - 10.06.2009

Bilgi Formu 86

Şekil 107. Beden takısı

Bilgi Formu	: 86
İnceleme Tarihi	: 14.04.2015
Envanter No	: 7184
Ürünün İsmi	: Beden Takısı
Ürünün Cinsi	:Bafûn
İlgili Koleksiyon	: Konya Etnografya Müzesi
Ait Olduğu Dönem	: Osmanlı 20. yy
Boyutu	: Boyu 39 cm
Kullanılan Malzeme	:Bafûn, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Pres, mıhlama, perçinleme
Kullanılan Motif	:Bitkisel, sembolik
Kompozisyon	:Bafûn malzemeden yapılmıştır. Üç sıra zincire küçük pullar takılmıştır. Ortada ve iki yanda pres tekniğiyle bitkisel motif yapılmış üç levha vardır. Levhalardan ortadakinde kırmızı, yandakinin birinde yeşil boncuk vardır.
Kaynağı ve Tarihi	: Şükrü Şengönül - 30.12.2011

4.2. Bilgi Formundan Elde Edilen Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan alt problemlere ilişkin bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir. Nitel ve nicel veriler için frekans (*f*) tabloları hazırlanmış ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.

Tablo 1

Takılarda Kullanılan Teknikler

Teknikler	<i>F</i>	%
Telkâri Tekniği	41	20,5
Dövme Tekniği	27	13,5
Pres (Baskı) Tekniği	24	12
Döküm Tekniği	17	8,5
Savat Tekniği	17	8,5
Kabartma Tekniği	15	7,5
Kazıma Tekniği	15	7,5
Mıhlama Tekniği	13	6,5
Ajur Tekniği	10	5
Kakma Tekniği	8	4
Perçinleme Tekniği	6	3
Kalem İşi Tekniği	3	2
Zincir	3	1,5
Trabzon Hasır	1	0,5
Toplam		~100,00

Not: Takılarda birden fazla teknik kullanıldığından toplam alınmamıştır.

Tablo 1 incelendiğinde, bilgi formunda yer alan takıların %20,5'inde Telkâri, %0,5'inde Trabzon Hasır tekniği kullanıldığı görülmektedir.

İncelenen takılarda en çok Telkâri tekniğinin uygulandığı görülmektedir. Telkâri tekniğini Dövme ve Döküm tekniği izlemektedir. Ayrıca bazı takılarda birden fazla tekniğinde kullanıldığı görülmektedir.

Karagöz (2013) yüksek lisans tezinde yer alan takılarda kullanılan süsleme tekniklerinin, %0,8'itelkari, %0,8'i kalıpla kabartma, %3,6'sı savat, %3,6'sı güherse, %3,6'sı kakma,

%5,2'si kazıma-çalma, %7,2'si ajur, %8,8'ikalemişi, %8,8'i mine, % 13,8'i kabartma, %43,8'i ise mıhlama tekniği ile oluşturulduğu görülmektedir.

Özdemir (2010) yüksek lisans tezinde % 44'ünün döküm, % 20'sinin kabartma, % 26'sının ajur (delik işi), % 10'unun ise diğer yapım tekniklerini kullandıkları görülmektedir.

Tablo 2

Takıların Boyutlarını (Genişlik, Çap ve Uzunluklarını)

Genişlik (cm)	f	%	Çap (cm)	f	%	Uzunluk (cm)	f	%
0-5 cm	25	62,50	0-3 cm	15	60,00	0-20	23	37,09
5-10 cm	11	27,50	3-6 cm	3	12,00	20-50	17	27,40
10-20 cm	4	10,00	6-9 cm	5	20,00	50-80	15	24,18
			9-15 cm	2	8,00	80-120	7	11,28
Toplam	40	100,00		25	100,00		62	100,00

Tablo 2 incelendiğinde, bilgi formunda yer alan takıların, %62,50'sinin 0-5 cm, %10'unun ise 10-20 cm aralığında enine sahip olduğu görülmektedir.

İncelenen takıların enleri daha çok 0-5 cm aralığında olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bilgilere göre, incelenen takıların enlerinin geniş ölçüde olmadıkları görülmektedir. Takıların çaplarının, % 60'ünün 0-3 cm, % 8'inin ise 9-15 cm aralığında olduğu görülmektedir. İncelenen takıların büyük bir bölümünde çapların; 0-3cm ile 6-9 cm aralıklarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Elde edilen bilgilere göre, incelenen takılarda yoğun olarak çapı küçük olan yüzüklerin ve çapı yüzüğe göre büyük olan tepeliklerin ağırlıkta olduğunu söyleyebilmektedir. Takı boylarının %37,09'unun 0-20 cm, %11,28'inin 80-120 cm, aralığında olduğu görülmektedir.

İncelenen takıların boyları daha çok 0-20 cm uzunluğunda olduğu görülmektedir. Takılar arasında, kemerler dışında genellikle küçük boyutta takıların bulunduğunu söylemek mümkündür.

Karagöz (2013) yüksek lisans tezinde incelenilen takıların boylarını %7,4'ü 80-100 cm, %12,9'u 20-40 cm, %25,9'u 40-80 cm, %53,8'i ise 0-20 cm aralığında olduğu görülmektedir. Enlerinin, %5'i 2030 cm, %5'i 30-40 cm, %10'u 0-4 cm, %20'si 8-14 cm %60'ı ise 4-8 cm aralığında olduğu görülmektedir. Çaplarının, % 6,3'ü 20-6-9 cm, %31,2'si 0-3 cm, % 0-4 cm, % 62,5'i ise 3-6 cm aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Takıların Yapımında Kullanılan Ham Maddeleri

Ham maddeler	<i>f</i>	%
Bafûn	52	33,75
Gümüş	48	31,15
Boncuk	10	6,48
Madeni	6	3,89
Pirinç	5	3,24
Akik	5	3,24
Mercan	5	3,24
Kan taşı	3	1,94
Bakır	3	1,94
Kumaş	3	1,94
Mine	3	1,94
İp	3	1,94
Altın	2	1,29
Meşin deri	2	1,29
Nikel	2	1,29
Bronz	1	0,64
Porselen	1	0,64
Toplam		~100

Not: Takıların yapımında birden fazla ham madde kullanıldığından toplam alınmamıştır.

Tablo 3 incelendiğinde bilgi formunda yer alan takıların ham maddelerinin; % 33,75'inin bafûn, %0,64'ünün de bronz ve porselen olduğu görülmektedir.

İncelenen takılarda ham madde olarak en çok bafûn ve gümüşün kullanıldığı görülmektedir. İncelenen takılarında çok değerli taş ve madenlere sık rastlanılmamaktadır. İncelenen takıların saray takısı değil de halk takısı olmasından çok değerli olmayan malzemeler tercih edilmiştir. Osmanlı Devletinin zenginliğinde bu dönemlerde bir zayıflama olduğu söylenebilir.

Karagöz (2013) tezinde ham maddelerinin, % 3'ü balina dişi, % 4'ü fil dişi, %4,9'u tüy, %4,9'u kumaş, %7,9'u deri, %13,9'u gümüş %61,4'ü ise altın olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Araştırmada İncelenen Takı Çeşitleri

Takı çeşitleri	<i>f</i>	%
Gerdanlık	17	19,76
Hamail	8	9,28
Yüzük	7	8,13
Bilezik	7	8,13
Bileklik	7	8,13
Kemer	7	8,13
Saat kösteği	6	6,97
Kolye	4	4,64
Tepelik	4	4,64
Küpe	3	3,48
Beden takısı	3	3,48
Broş	2	2,32
Nazarlık	2	2,32
Zincir	2	2,32
Saç tokası	2	2,32
İğne	1	1,16
Madalya	1	1,16
Alınlık	1	1,16
Pazubend	1	1,16
Dulukluk	1	1,16
Toplam	86	~100

Tablo 4 incelendiğinde, bilgi formunda yer alan takı çeşitlerinin, %19,76'sını gerdanlık, %1,6'sını pazubend, %1,6'sını da dulluluk oluşturmaktadır.

Elde edilen bilgilere göre, incelenen ürünlerde en fazla gerdanlık takısının olduğu, bunları yüzük, hamail ve bileziğin takip ettiği görülmektedir. En az ise pazubend ve dulluluk olduğu görülmektedir.

Karagöz (2013) takı çeşitlerinin, %1,4'ü ünselik, %1,4'ü halhal, % 1,4'ü baş iğnesi, % 5,7'si ok atma yüzüğü, %7,2'si broş, % 8,6'sı yüzük, % 8,6'sı gerdanlık, % 17,2'si küpe, %18,5'i kemer, % 30'u ise sorguçlardan oluşmaktadır.

Tablo 5

Takılarda Kullanılan Motifler

Desenler	<i>f</i>	%
Bitkisel motifler	46	41,81
Geometrik motifler	35	31,81
Sembolik motifler	28	25,45
Hayvansal motifler	1	0,90
Toplam		100.00

Not: Takılarda birden fazla motif kullanıldığından toplam alınamamıştır.

Tablo 5 incelendiğinde, bilgi formunda yer alan takılarda desen olarak, %41,81’inde bitkisel motifler, %0,9’unda hayvansal motiflerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen takılarda; en çok bitkisel motiflerin kullanıldığı, hayvansal motiflerin bir ürün hariç tercih edilmediği görülmektedir. Bazı takılarda birden fazla motif türünün de kullanıldığı görülmektedir.

Meral Büyükyazıcı (2008) doktora tezinde motifler; % 84.9 oranında bitkisel motifler, % 52.8 oranında geometrik motifler, % 37.7 oranında örgülerle yapılan motifler, % 22.6 oranında sembolik motifler, % 20.8 oranında toprakla yapılan motifler, % 1.9 oranında ise hayvansal motifler şeklinde sıralanmıştır.

Birnaz Er (2012) doktora tezinde görüşme formu uygulanan kişilerin %26’sı takılarında bitkisel, % 24’ü hayvansal, % 18’i sembolik motifleri, % 10’u geometrik motifleri kullanırken % 22’si bütün motif çeşitlerini kullanmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

İnsanların ihtiyaçlarına bağlı olarak ortaya çıkan takılar daha sonra süslenme amacıyla kullanılmaya başlanmış ve ayrı bir değer kazanmıştır. Takılar, ait olduğu milletin kendisine has kültür özelliklerini yansıtır.

Osmanlı döneminin kuyumculuk açısından en önemli padişahları kuşkusuz Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman olmuştur. Bu padişahlar kuyumcu esnafının önemini diğer esnaflardan daha ayrı bir yerde tutmuştur. Ayrıca Fatih Sultan Mehmet Han'ın yaptırdığı İstanbul'daki Kapalı Çarşı yüzyıllar boyunca kuyumculuk sanatının merkezi olmuştur.

Konya Etnografya Müzesi, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından 1975 yılında hizmete açılmıştır. Müze'de Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait çeşitli takılar, madeni anahtar ve kilit örnekleri, mutfak kapları, Osmanlı dönemi hat sanatı örnekleri ve el yazması eserler sergilenmektedir.

“Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan 19 ve 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takılarının incelenmesi” adlı tez çalışması kapsamında 86 adet Osmanlı takısının, teknik, kullanılan malzeme, desen ve kompozisyon özellikleri incelenmiştir.

Envanter kayıtlarına göre incelenen takıların büyük bir kısmı 19. yüzyıla aittir. Osmanlı Devleti'nin 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla hukuken sona ermesi 20. yüzyıla ait Osmanlı dönemi takılarının sayısını etkilemiştir. Müzedeki incelenen takıların bir kısmının şahıstan satın alındığı, bir kısmının ise çeşitli müzelerden nakil yoluyla getirildiği bilgisine envanter kayıtlarından ulaşılabilmektedir.

Osmanlı Devleti'nin 19. Yüzyıldaki ekonomik durumu takılarda kullanılan malzeme kalitesini etkilemiştir. Takılarda kullanılan malzemelerin büyük bir kısmını bafûn ve

gümüş madenleri oluşturmaktadır. Değerli bir maden olan altın sadece 2 üründe gözlenmiştir. Bunların yanında meşin deri, çeşitli boncuk ve taşlar, Osmanlı paraları, bronz, pirinç ve nikel gibi madenlerin de kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Takılarda değerli taşlar olan elmas, yakut ve zümrüt gibi taşların kullanılmadığı görülmektedir.

İncelenen takılarda, başta telkâri ve savat olmak üzere; mihlama, kalem işi kazıma, ajur ve kakma gibi süsleme tekniklerinin hem tek tek hem de bir kaçının beraber kullanıldığı görülmektedir. Takı yapım tekniklerinden pres, döküm ve dövme teknikleri en çok tercih edilen teknikler olmuştur. Takılarda değerli taşların kullanılması pek tercih edilmemiş bunun yerine kan taşı, boncuk ve madeni paralarla süsleme yoluna gidilmiştir.

Araştırmada elde edilen bilgilere göre, incelenen ürünlerde en fazla gerdanlık takısına rastlanılmış, gerdanlığı sırasıyla hamail,yüzük, saat kösteği, bilezik ve tepelik takip etmiştir. İncelenen ürünlerin büyük bir bölümü oksitli durumda olup malzeme bileşenlerinde de eksikler vardır.

Araştırmada incelenen takı boylarının daha çok 0-20 cm aralığında olduğu, enlerinin 0-4 cm, çaplarının ise 0-3 cm aralığında olduğu görülmektedir. Takılar arasında, kemerler dışında genellikle küçük boyutta takıların bulunduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmada incelenen takılarda; en çok bitkisel ve geometrik motiflerin tercih edildiği görülmektedir. Hz. Süleyman'ın mührü olan altı kollu yıldız motifi ve Fatma'nın eli motifi gibi anlam yüklü motifleri de takılarda görmek mümkündür. Takılarda Sembolik motifler de azımsanmayacak ölçüde kullanılmasına rağmen hayvansal motifler pek tercih edilmemiştir. Hayvansal motiflere sahip sadece 1 adet takı gözlenmiştir. İncelenen takılarda bitkisel ve geometrik motiflerin değerleri birbirine çok yakın olduğu, bazı takılarda her iki motif türünün de kullanıldığı görülmektedir. Osmanlı eserlerinde kullanılan bezeme motiflerinde ilk olarak dikkat çeken bitkisel motiflerin çok fazla kullanılmış olması üslup olarak klasik Osmanlı üslubunun benimsendiğini göstermektedir.

Bu araştırma, Osmanlı Devleti'nin gerileme ve yıkılma dönemlerinde yapılan takı sanatı ve örneklerinin durumunu lokal bazda da olsa ortaya koyması sebebiyle önemlidir. Çalışmanın konuyla ilgili kişilere yardımcı olacağı düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırma yapılan Konya Etnografya Müzesi'nde bulunan Osmanlı dönemi takılarının bir kısmı müzelerin sergi kısmında yer almaktadır. Korunma işlemleri tamamlanmayan ve sergilenmeyen pek çok takı depolarda yer almaktadır. Gerekli çalışmaların yapıp bu eserlerinde sergilenmesi sağlanmalıdır.

Müzeler, araştırmacılara gerekli imkân ve desteği sağlamalı, takı tasarımcılarının geçmişte yapılan takılardan esinlenerek yeni eserler oluşturmaları için çağrıda bulunmalıdır. Üretilen eserlerin müze marketlerinde satışının sağlanması konusunda destek olunmalıdır.

Değerli taş ve mücevherat sektörünün gelişimi için sektörün eğitim kurumlarından beklentilerine yönelik eğitim ve araştırma alanında çalışmalar yapılmalıdır.

Günümüzde dünya hızlı bir değişim süreci içerisinde. Bu değişim eğitim, bilim, teknoloji vb. her alanda görülmektedir. İnsanların eğitim düzeyleri arttıkça yaşamdan beklentileri de artmakta ve estetiğe daha da önem vermektedirler. Kuyumculuk sektörü de bu hızlı değişim içerisinde ilk sıralarda yer alan dinamik bir alandır. İnsanlar takıyı süslenmek ve şık görünme amaçlı kullanmasının yanında bir yatırım aracı olarak da görmektedirler. Bunun en büyük kanıtı, ülkemizde yastık altında olduğu bilinen 5000 ton altın olduğu saptanmıştır.

Türkiye kuyumculuk sektöründe dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Kuyumculuk sektörüne verilecek tasarım ve uluslararası fuar destekleriyle Türkiye dünyada bir numara ya getirilebilir.

Her alanda olduğu gibi kuyumculuk sektöründe de tasarım zenginliği ve özgünlüğü ön planda tercih edilmeye başlanmıştır. Tasarım bir markanın zenginliğini, farklılığını ve kimliğini ortaya koyan önemli bir unsurdur. Kuyumculuk sektöründeki firmalarımızın dünyada önemli bir marka olabilmeleri için üniversitelerimizin ilgili bölümleri ile işbirliği içinde olmaları, Türkiye Cumhuriyeti'nin ise Kuyumculuk sektörüyle ilgili dünya çapında fuarlar düzenleyerek sektöre destek olması gerekmektedir.

Sektör firmaları tasarım eğitimi alan, yaratıcı düşünce gücüne sahip tasarımcılar istihdam edilmelidir.

Kuyumculuk sektörüne ara eleman yetiştirmek ve halkımızın bilinçlenmesini sağlamak için halk eğitim merkezlerinde takı kursları açılmalıdır.

Uygarlığımızın geçmişteki bilgi birikiminden faydalanarak takılarımıza yenilik getirmeli, turistlerin ilgisini çekerek kültür ve sanatlarımızı diğer ülkelere tanıtılmasında daha özenli davranılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acar, Ş.(2005). Eski kemer tokaları. *Antik Dekor Dergisi*, 1(86), 109-118.
- Anmaç, E. (2002, Kasım). *İzmir Etnografya Müzesi deposunda bulunan ipek ve floş halılar*. 8. El Sanatları Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Aral, S. (2005). *Konya İl Merkezinde Bulunan Madeni Takılar ve Üretim Yapan Bir Gümüş Takı Atölyesi*.Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aras, N. (1996). *Modern kuyumculuk*. İstanbul: Fatih.
- Arlı, M. (1987). Kullandıkları ham maddeye göre el sanatlarının sınıflandırılması. *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi bildirileri* 5, 420-436.
- Atasoy, S. (1982). Bizans ve Osmanlı devrinde madenler. O. Aslanapa, S. İyice, N. Atasoy (Ed.), *Sanat Tarihi Yıllığı XI* içinde (s. 31-36). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Aytaç, K. (1998). *Avrupa eğitim tarihi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ayter, A. (1996). *Kuyumculuk meslek bilgisi ve mücevher sanatı*. İstanbul: Arset.
- Bakırcı, N. (2010). *Konya Mevlana*. Konya: Servet.
- Barışta, H.Ö. (1988). *Türk el sanatları*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Bingöl, I. (1999). *Antik Takılar*. Ankara: Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Bodur, F. (1987). *Türk maden sanatı*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.
- Büyükyazıcı, M. (2008). *Trabzon ilinde altın ve gümüş işlemeciliği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çoruhlu, T. (2008). *Gora halk sanatları: Kayıp mirasın izinde*. İstanbul: Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Derneği.
- Demirbağ, İ. (1996). *Türk geleneksel giyiminde takı ve aksesuarlar*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Diyarbakirli, N. (1972). *Hun Sanatı*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Doğar, A. (2009). *Değerli taş ve mücevherat sektöründe tasarım eğitiminin yeri ve önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekelik, H.G. (2010). *Sosyal bilgiler derslerinde müze faaliyetlerinin programlanması (Konya müzeleri örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Er, B. (2012). *Van ilinde üretilen takıların bazı özellikleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erkaplan, E. (2001). *Eskişehir il merkezinde lületaşından üretilen takı örnekleri ve yeni tasarımlar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erginsoy, Ü. (1978). *İslam maden sanatının gelişmesi*. İstanbul: Kültür Bakanlığı.
- Erguvanlı, İ. (1997). Türkiye’de el sanatları ve çağımızdaki yeri. *Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçerisindeki Yeri Sempozyumu bildirileri* 1, 413-415.
- Eruz, F. (1993). *Konuşan maden*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Esin, E. (2004). *Orta Asya’dan Osmanlı’ya Türk sanatında ikonografik motifler*. İstanbul: Kabalcı.
- Ethem, M. Y. (1990). *A’dan Z’ye kıymetli ve yarı kıymetli taşlar (süs taşları)*. Ankara: Mars.
- Finlay, V. (2006). *Mücevherlerin gizli tarihi* (E. Günsel, Çev.). İstanbul: Pegasus.
- Glassie, H. (1993). *Günümüzde geleneksel Türk sanatı* (S.O. Ertem, Çev.). İstanbul: Pan.
- Gürsoy, B. (2014). *Kuyumculuk atölye eğitim el kitabı*. Manisa: İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü.
- İrepoğlu, G. (2000). Bir Devletin görkemi: Osmanlı mücevheri. *P Sanat Kültür Antika Dergisi*, 1(17), 100-111.

- İrepoğlu, G. (2012). *Osmanlı saray mücevheri: Mücevher üzerinden tarihi okumak*. İstanbul: Bilkent.
- Kamiloğlu, İ. (2009). *Mardin İli Gümüş İşlemeciliği Ve Yörede Yapılan Ürünlerin Bazı Özellikleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaplan, K. (2003). *Türkiye’de kuyumculuk ve altın*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Karagöz, M. (2013). *Topkapı Sarayı Müzesi ve Türk ve İslam Eserleri Müzesinde bulunan Osmanlı dönemine ait takılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kayaoğlu, İ.G. (1992). *Tombak*. İstanbul: Dışbank.
- Keskiner, C. (1988). Türk süsleme sanatlarımızda Rumi. *Antika Dergisi*, 1(34), 18-29.
- Kılıçkan, H. (2004). *Orta Asya’dan Anadolu’ya Türk bezeme sanatı ve örnekleri*. İstanbul: Anka.
- Konya Büyükşehir Belediyesi (2016). *Konya ili hakkında genel bilgi*. <http://www.konya.bel.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1669> sayfasından erişilmiştir.
- Konya Büyükşehir Belediyesi (2015). *Konya*[Resim]. <http://www.konya.bel.tr/konyafotogaleri/guncelkonya/index.php> sayfasından erişilmiştir.
- Kubat, N. (2012). *Konya Etnografya Müzesi’nde bulunan "Küçük Muhsine" halılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Kuşoğlu, M. Z. (1994). *Dünkü sanatımız- kültürümüz*. İstanbul: Ötüken.
- Kuşoğlu, M. Z. (1998). *Tılsımdan takıya*. İstanbul: Seçil.
- Kuşoğlu, M. Z. (2006). *Resimli ansiklopedik kuyumculuk ve maden terimleri sözlüğü*. İstanbul: Birlik.
- Kuşoğlu, M. Z. (2014). *Türk sanatında gümüş*, İstanbul: İstanbul büyükşehir belediyesi kültür ve sosyal daire başkanlığı.
- Köroğlu, G. (2004). *Anadolu uygarlıklarında takı*. İstanbul: Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü.
- Meriçboyu, Y.A. (2001). *Antik Çağ’da Anadolu takıları*. Ankara: Akbank.

- Nas, E. (2012). Konya yöresi el sanatlarında anlam yüklü motiflerin halk diline yansması. *Turkish Studies* 7(1), 1619-1633.
- Onuk, T. & Akpınarlı, F. (2002). Cumhuriyetten günümüze el sanatlarının doğuşu, gelişimi sosyal kültürel eğitim ve ekonomik ilişkileri bakımından bugünkü durumu ve geleceği. *V. Türk Kültürü Kongresi bildirileri 13*, 27-35.
- Onuk, T. (1998). *Osmanlı dönemi çadır sanatı*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Onuk, T., Akpınarlı, F., Ortaç, S. & Alp, Ö. (1998). *İçel el sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Önder, M. (1971). *Mevlana şehri Konya*. Ankara: Güven
- Özbağı, T. (1989). *Ankara il merkezinde yaşayan kadınlarda bulunan geleneksel gümüş takılar üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özbağı, T. (1995). *Geleneksel Türk takıları*. Ankara: Türkiye.
- Özbel, K. (1956). *Anadolu çorapları*. Balıkesir: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özdemir, M.F. (2010). *Beyazarı telkari işlemeciliği ve takı örneklerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özder, L. (1999). *İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın başlıkları*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Özel, M. (1995). *Geleneksel Türk sanatları*. İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Öztürk, İ. (1994). *Geleneksel Türk el sanatlarına giriş*. Ankara: Özdemir.
- Pakalın, M. Z (1951). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Payzın, S. (1985). Anadolu takıları, *Antika Dergisi*, 1 (1), 44-47.
- Sakaoğlu, N & Akbayar, N. (2000). *Osmanlı'da zanaattan sanata: Sanatlar ve sanatkârlar*. İstanbul: Körfezbank.
- Sardağ, K. (2005). Anadolu takıları. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 38 (457), 70-71.
- Savaşçın, M. Y. & Türe, A. 1986. Anadolu takıları IV: Helenistik Çağ (M.Ö.330-30). *Antika Dergisi*, 1(12), 13-21.

- Sözen, M. & Tanyeli, U. (2003). *Sanat-kavram ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Şatır, S. (1999). Köklü geçmişine paralel, çağdaş gelişim süreci içinde takı tasarımı. *2000'li Yıllarda Türkiye de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu bildirileri* 58, 220-229.
- Şekerci, H. (2014). *İstanbul ilindeki gümüş işlemeciliği*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şenocaklı, N. (2008). *Mücevhercinin sırları*. İstanbul: Beta.
- Şentürk, F. (2007). *Anadolu takılarındaki motifler ile Tunus takılarındaki motiflerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tansuğ, S. (1986). Geleneksel köylü takıları ve başlıkları. *Türkiyemiz Dergisi*, 16(48), 12-17.
- Türe, A. & Savaşçın, M. Y. (1988). Takı malzemeleri ve teknikleri V. *Antika Dergisi*, 1(33), 13-19.
- Türe, S. & Savaşçın M.Y. (2000). *Kuyumculuğun doğuşu*. İstanbul: Goldaş.
- Türe, A. (2002). *Takılar ve süs taşlarında sembollerin dili*. İstanbul: Goldaş.
- Türe, A. (2005). *Takını öyküsü (dünya kuyumculuk tarihi 1)*. İstanbul: Goldaş.
- Türe, M. (2006). *Takının öyküsü (dünya kuyumculuk tarihi 2)*. İstanbul: Goldaş.
- Türkoğlu, S. (1995). Maden sanatı ve kuyumculuk. M. Özel (Ed.), *Geleneksel Türk Sanatları içinde* (s.13-29). İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Uçar, M. (2013). Anadolu ağızlarında kadının söz varlığına dair bir tasnif denemesi. *Turkish Studies* 8(9), 2465-2485.
- Ürün, H. (2013). Osmanlı Halk Kıyafetleri Ve Takıları Müzesi'nde kıyafetten keyfiyete yolculuk. *El Sanatları Dergisi*, 1(16), 72-78.
- Vitello, L. (1995). *Modern teknik ve pratik kuyumculuk*. (U. Şeker, Çev.). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Yılmaz, A. (2015). *Zazaca-Türkçe sözlük*. Yüksek Lisans Tezi, Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü, Bingöl.

Yıldız, S. (2008). *Bizans tarihi, kültürü, sanatı ve Anadolu'daki izleri*. Ankara: Detay.

EKLER

Ek 1.Bilgi Formu

Bilgi Formu No :
İnceleme Tarihi :
Envanter No :
Ürünün İsmi :
Ürünün Cinsi :
İlgili Koleksiyon :
Ait Olduğu Dönem :
Boyutu :
Kullanılan Malzeme :
Kullanılan Teknik :
Kullanılan Motif :
Kompozisyon :
Kaynak :